KOMISJA
EUROPEJSKA

Bruksela, dnia 14.7.2021 r.
COM(2021) 568 final

2021/0206 (COD)

Wniosek

ROZPORZĄDZENIE PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY

ustanawiające Społeczny Fundusz Klimatyczny

UZASADNIENIE

1. KONTEKST WNIOSKU

• Przyczyny i cele wniosku

Komunikatem w sprawie **Europejskiego Zielonego Ładu**[1] (zwanym dalej „Europejskim Zielonym Ładem") zapoczątkowano nową unijną strategię na rzecz wzrostu, której celem jest przekształcenie UE w sprawiedliwe i prosperujące społeczeństwo żyjące w nowoczesnej, zasobooszczędnej i konkurencyjnej gospodarce, która w 2050 r. osiągnie zerowy poziom emisji gazów cieplarnianych netto i w ramach której wzrost gospodarczy będzie oddzielony od wykorzystania zasobów naturalnych. Strategia ta stanowi potwierdzenie, że zamiarem Komisji jest zwiększenie poziomu ambitnych celów klimatycznych oraz to, aby do 2050 r. Europa stała się pierwszym kontynentem neutralnym dla klimatu. Konieczność i wartość Europejskiego Zielonego Ładu stały się jeszcze bardziej widoczne w świetle bardzo poważnych skutków pandemii COVID-19 dla zdrowotnego, społecznego i gospodarczego dobrostanu obywateli Unii.

W opublikowanym we wrześniu 2020 r. komunikacie Komisji dotyczącym **ambitniejszego celu klimatycznego Europy do 2030 r.**[2] („Plan w zakresie celów klimatycznych na 2030 r."), opartym na strategii Europejskiego Zielonego Ładu i kompleksowej ocenie skutków, zaproponowano zwiększenie poziomu ambitnego celu Unii i przedstawiono kompleksowy plan na rzecz zwiększenia w sposób odpowiedzialny wiążącej wartości docelowej Unii Europejskiej na rok 2030 w zakresie redukcji emisji gazów cieplarnianych netto o co najmniej 55 %. Zwiększenie ambitnego już teraz celu na 2030 r. przyczynia się do pewności decydentów i inwestorów, że decyzje podejmowane w nadchodzących latach nie spowodują utrwalenia poziomów emisji niezgodnych z celem Unii, jakim jest osiągnięcie neutralności klimatycznej do 2050 r. Podwyższona przez Unię wartość docelowa na 2030 r. jest zgodna z celem porozumienia paryskiego podpisanego na mocy Ramowej konwencji Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatu („UNFCCC") („porozumienie paryskie")[3], polegającym na utrzymaniu wzrostu globalnej temperatury na poziomie znacznie niższym niż 2 °C oraz na kontynuowaniu wysiłków na rzecz utrzymania go na poziomie 1,5 °C.

Rada Europejska zatwierdziła nową wiążącą wartość docelową UE na 2030 r. na posiedzeniu w grudniu 2020 r.[4] W dniu 25 maja 2021 r. Rada Europejska potwierdziła te konkluzje i zwróciła się do Komisji o szybkie przedstawienie pakietu legislacyjnego wraz z dogłębną analizą skutków środowiskowych, gospodarczych i społecznych na szczeblu państw członkowskich. Zarówno osiągnięcie neutralności klimatycznej przez Unię do 2050 r., jak i średniego poziomu redukcji emisji netto o co najmniej 55 % do 2030 r. zapisano w rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1119[5] („Europejskie prawo o klimacie").

Aby wdrożyć Europejskie prawo o klimacie oraz konkluzje Rady Europejskiej, Komisja dokonała przeglądu obecnie obowiązujących przepisów dotyczących klimatu i energii i przedstawia wniosek dotyczący pakietu legislacyjnego „**Gotowi na 55**".

---

1 COM(2019) 640 final.
2 COM(2020) 562 final.
3 Porozumienie paryskie (Dz.U. L 282 z 19.10.2016, s. 4).
4 Konkluzje Rady Europejskiej z 10–11 grudnia 2020 r., EUCO 22/20, CO EUR 17, CONCL 8.
5 Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1119 z dnia 30 czerwca 2021 r. w sprawie ustanowienia ram na potrzeby osiągnięcia neutralności klimatycznej i zmiany rozporządzeń (WE) nr 401/2009 i (UE) 2018/1999 (Europejskie prawo o klimacie) (Dz.U. L 243 z 9.7.2021, s. 1).

Zwiększony poziom ambitnych celów klimatycznych Unii wiąże się również z koniecznością zwiększenia wkładu ze strony wszystkich sektorów. W tym celu zaproponowano handel uprawnieniami do emisji w odniesieniu do budynków i transportu drogowego w ramach procesu przeglądu dyrektywy 2003/87/WE[6] („dyrektywa o handlu emisjami"). Powinno to stanowić dodatkową zachętę gospodarczą do ograniczenia bezpośredniego zużycia paliw kopalnych oraz przyczynienia się w ten sposób do zmniejszenia emisji gazów cieplarnianych. Wprowadzenie ceny rynkowej uprawnień do emisji dwutlenku węgla w tych dwóch sektorach w połączeniu z innymi środkami powinno w perspektywie średnio- i długoterminowej obniżyć koszty budynków i transportu drogowego, a także stworzyć nowe możliwości inwestowania i tworzenia miejsc pracy, które będą w pełni wykorzystywane w świetle odpowiedniej polityki w zakresie rynku pracy i umiejętności, takiej jak polityka wspierana na szczeblu UE w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego Plus (EFS+) ustanowionego w rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1057[7] oraz w ramach Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji ustanowionego na podstawie rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1056[8].

Wzrost cen paliw kopalnych będzie miał jednak znaczące skutki społeczne i dystrybucyjne, co może w nieproporcjonalny sposób wpłynąć na znajdujące się w trudnej sytuacji gospodarstwa domowe, mikroprzedsiębiorstwa i użytkowników transportu, którzy wydają większą część swoich dochodów na energię i transport i którzy w niektórych regionach nie mają dostępu do alternatywnych, przystępnych cenowo rozwiązań w zakresie mobilności i transportu. Takie skutki dla słabszych grup różnią się w poszczególnych państwach członkowskich, a wpływ na ceny będzie prawdopodobnie bardziej odczuwalny w państwach członkowskich, regionach i wśród ludności o niższych średnich dochodach. Handel emisjami generuje dochody, które można wykorzystać do łagodzenia problemów najsłabszych grup w następstwie wzrostu cen paliw poprzez ustalanie opłat za emisję gazów cieplarnianych.

Ustanawia się Społeczny Fundusz Klimatyczny („Fundusz"), aby zaradzić społecznym i dystrybucyjnym wyzwaniom, z którymi zmierzą się najbardziej wrażliwe grupy, wynikającym z handlu uprawnieniami do emisji w odniesieniu do dwóch nowych sektorów budownictwa i transportu drogowego. Komisja przedstawi niezbędne korekty unijnych ram budżetowych w odniesieniu do niniejszego wniosku w ramach przyszłego pakietu zasobów własnych, w tym we wniosku w sprawie zmiany wieloletnich ram finansowych[9]. W szczególności część przychodów z handlu uprawnieniami do emisji w odniesieniu do budynków i transportu drogowego zostanie włączona do budżetu Unii, a określony odsetek tych dochodów będzie zasadniczo odpowiadał nowemu Funduszowi. Przed końcem roku Komisja zamierza również przedstawić wniosek w sprawie zaleceń Rady dotyczących sposobu uwzględnienia społecznych aspektów pożądanej transformacji ekologicznej.

Celem Funduszu jest złagodzenie wpływu nowego ustalania opłat za emisję gazów cieplarnianych na ceny i powinien on zapewnić państwom członkowskim środki finansowe na wspieranie ich polityki w zakresie przeciwdziałania społecznym skutkom takiego systemu handlu uprawnieniami do emisji dla znajdujących się w trudnej sytuacji gospodarstw

---

6 Dyrektywa 2003/87/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 13 października 2003 r. ustanawiająca system handlu przydziałami emisji gazów cieplarnianych w Unii (Dz.U. L 275 z 25.10.2003, s. 32).

7 Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1057 z dnia 24 czerwca 2021 r. ustanawiające Europejski Fundusz Społeczny Plus (EFS+) oraz uchylające rozporządzenie (UE) nr 1296/2013 (Dz.U. L 231 z 30.6.2021, s. 21).

8 Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1056 z dnia 24 czerwca 2021 r. ustanawiające Fundusz na rzecz Sprawiedliwej Transformacji (Dz.U. L 231 z 30.6.2021, s. 1).

9 Zmieniony wniosek dotyczący rozporządzenia Rady (UE) 2020/2093 określającego wieloletnie ramy finansowe na lata 2021–2027, COM(2021) XXX final.

domowych, mikroprzedsiębiorstw i użytkowników transportu. Należy to osiągnąć w szczególności w drodze tymczasowego wsparcia dochodu oraz środków i inwestycji mających na celu zmniejszenie zależności od paliw kopalnych w perspektywie średnio- i długoterminowej poprzez zwiększenie efektywności energetycznej budynków, obniżenie emisyjności ogrzewania i chłodzenia budynków, w tym integrację energii ze źródeł odnawialnych, oraz zapewnienie lepszego dostępu do bezemisyjnych i niskoemisyjnych mobilności i transportu.

- **Spójność z przepisami obowiązującymi w tej dziedzinie polityki**

Celem ustanowienia Społecznego Funduszu Klimatycznego jest rozwiązanie części społecznych i dystrybucyjnych wyzwań związanych z unijną transformacją ekologiczną. Jest on spójny z polityką unijną dotyczącą działań w dziedzinie klimatu oraz ze zobowiązaniami podjętymi przez Unię i państwa członkowskie w ramach porozumienia paryskiego. Przy ustanawianiu Funduszu uwzględnia się zwiększony poziom ambitnych celów klimatycznych Unii, który został potwierdzony w konkluzjach Rady Europejskiej z grudnia 2020 r. i maja 2021 r., a także uwzględnia się przepisy Europejskiego prawa o klimacie. W szczególności celem Funduszu jest złagodzenie obciążenia społecznego i dystrybucyjnego wynikającego z wpływu handlu uprawnieniami do emisji w odniesieniu do sektorów budownictwa i transportu drogowego na ceny oraz ułatwienie czystych inwestycji w celu złagodzenia tego obciążenia. Inne przepisy dotyczące klimatu, energii i transportu, które mają wpływ na te sektory, również obejmują aspekty społeczne, np. zarówno w obowiązujących przepisach dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2012/27/UE[10] („dyrektywa w sprawie efektywności energetycznej”), jak i dyrektywy o handlu emisjami wskazano już, że wykorzystanie funduszy i dochodów powinno uwzględniać aspekty społeczne. Nowy Fundusz stanowi uzupełnienie istniejących instrumentów budżetowych koncentrujących się na inwestycjach i umiejętnościach związanych z transformacją.

Cel neutralności klimatycznej określony w Europejskim Zielonym Ładzie, Europejskie prawo o klimacie oraz dwojaka transformacja – ekologiczna i cyfrowa stanowią główny priorytet Unii. Pakiet **„Gotowi na 55”**, Next Generation EU oraz wieloletnie ramy finansowe na lata 2021–2027 pomogą w realizacji dwojakiej transformacji – ekologicznej i cyfrowej, do której dąży Europa. Połączenie tych polityk w sposób zdecydowany przyczyni się do przeciwdziałania kryzysowi gospodarczemu i ułatwienia naprawy gospodarczej w następstwie pandemii COVID-19, a także przyspieszenia przejścia na czystą i zrównoważoną gospodarkę, łącząc działania w dziedzinie klimatu ze wzrostem gospodarczym oraz spójnością społeczną i terytorialną.

Konieczność i wartość transformacji ekologicznej stały się jeszcze bardziej widoczne w następstwie poważnych skutków pandemii COVID-19 dla zdrowia i gospodarczego dobrostanu obywateli Unii Fundusz zacznie funkcjonować w ciągu ostatnich dwóch lat obowiązywania Next Generation EU[11] oraz Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania

[10] Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2012/27/UE z dnia 25 października 2012 r. w sprawie efektywności energetycznej, zmiany dyrektyw 2009/125/WE i 2010/30/UE oraz uchylenia dyrektyw 2004/8/WE i 2006/32/WE (Dz.U. L 315 z 14.11.2012, s. 1).

[11] Rozporządzenie Rady (UE) 2020/2094 z dnia 14 grudnia 2020 r. ustanawiające Instrument Unii Europejskiej na rzecz Odbudowy w celu wsparcia odbudowy w następstwie kryzysu związanego z COVID-19 (Dz.U. L 433I z 22.12.2020, s. 23).

Odporności[12], które są środkami unijnymi mającymi na celu złagodzenie gospodarczego i społecznego oddziaływania pandemii COVID-19 oraz zapewnienie, aby gospodarka oraz społeczeństwo Unii były bardziej zrównoważone, odporne i lepiej przygotowane na wyzwania i możliwości związane z transformacją ekologiczną i cyfrową. Wdrażanie Funduszu, które powinno trwać do 2032 r., będzie zgodne z tymi poprzednimi środkami. Podobnie Fundusz na rzecz Sprawiedliwej Transformacji jest finansowany z wieloletnich ram finansowych i zakończy się w 2027 r. W związku z tym Fundusz powinien funkcjonować jeszcze przez pięć lat.

Zarządzanie interwencjami i określenie ich ram

W ramach Europejskiego Zielonego Ładu uznano, że potrzeba sprawiedliwej społecznie transformacji musi również znaleźć odzwierciedlenie w politykach na szczeblu unijnym i krajowym. Obejmuje to m.in. inwestycje mające zapewnić przystępne rozwiązania osobom, które najbardziej odczuwają skutki polityki ustalania opłat za emisję gazów cieplarnianych i które gorzej sobie z nimi radzą, np. inwestycje w poprawę transportu publicznego, jak również środki pozwalające rozwiązać problem ubóstwa energetycznego i środki wspierające zmianę kwalifikacji. Jest to zgodne z zasadą 1 i zasadą 20 Europejskiego filaru praw socjalnych w celu przyspieszenia przemian na rynku pracy w kontekście dwojakiej transformacji oraz odbudowy w następstwie skutków społeczno-ekonomicznych pandemii COVID-19, a także zapewnienia wszystkim dostępu do podstawowych usług, takich jak energia i mobilność.

W ramach zarządzania klimatem nałożono na państwa członkowskie obowiązek zaktualizowania w 2023 r. swoich zintegrowanych krajowych planów w dziedzinie energii i klimatu zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/1999[13] („rozporządzenie w sprawie zarządzania unią energetyczną i działaniami w dziedzinie klimatu”). W dziesięcioletnich zintegrowanych krajowych planach w dziedzinie energii i klimatu określono sposób, w jaki państwa członkowskie zamierzają rozwiązać kwestie efektywności energetycznej, odnawialnych źródeł energii i redukcji emisji gazów cieplarnianych, a także uwzględniono ubóstwo energetyczne na podstawie obowiązujących przepisów. Komisja monitoruje i raportuje postępy w ramach sprawozdania na temat stanu unii energetycznej. Fundusz i plany społeczno-klimatyczne będą powiązane z planowanymi reformami oraz zobowiązaniami podjętymi w ramach zintegrowanych krajowych planów w dziedzinie energii i klimatu i zostaną w nich ujęte. W celu zminimalizowania dodatkowych kosztów administracyjnych harmonogram przedstawienia i przyjęcia społecznych planów w dziedzinie klimatu jest dostosowany do istniejącego już procesu opracowywania zintegrowanego krajowego planu w dziedzinie energii i klimatu.

Wdrażanie Funduszu w ramach planów społeczno-klimatycznych państw członkowskich będzie również spójne z polityką i środkami wspieranymi przez różne inne instrumenty UE promujące sprawiedliwą społecznie transformację. Obejmują one: Plan działania na rzecz

---

[12] Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/241 z dnia 12 lutego 2021 r. ustanawiające Instrument na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności (Dz.U. L 57 z 18.2.2021, s. 17).

[13] Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/1999 z dnia 11 grudnia 2018 r. w sprawie zarządzania unią energetyczną i działaniami w dziedzinie klimatu, zmiany rozporządzeń Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 663/2009 i (WE) nr 715/2009, dyrektyw Parlamentu Europejskiego i Rady 94/22/WE, 98/70/WE, 2009/31/WE, 2009/73/WE, 2010/31/UE, 2012/27/UE i 2013/30/UE, dyrektyw Rady 2009/119/WE i (UE) 2015/652 oraz uchylenia rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 525/2013 (Dz.U. L 328 z 21.12.2018, s. 1).

Europejskiego filaru praw socjalnych[14], którego celem jest sprawiedliwa społecznie i ekologiczna transformacja dla wszystkich Europejczyków, Europejski Fundusz Społeczny Plus (EFS+), terytorialne plany sprawiedliwej transformacji na podstawie rozporządzenia (UE) 2021/1056, długoterminowe strategie państw członkowskich w zakresie renowacji budynków na podstawie dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2010/31/UE[15] oraz Obserwatorium Ubóstwa Energetycznego, które wspiera starania państw członkowskich w zakresie łagodzenia ubóstwa energetycznego i jego monitorowania oraz powiązanych kombinacji różnych dziedzin polityki, zgodnie z zaleceniem Komisji dotyczącymi ubóstwa energetycznego[16].

Społeczny Fundusz Klimatyczny przyczyni się również do realizacji „Planu działania UE na rzecz eliminacji zanieczyszczeń wody, powietrza i gleby”[17], którego celem jest maksymalizacja synergii między obniżaniem emisyjności a dążeniem do osiągnięcia zerowego poziomu emisji zanieczyszczeń. W tym celu środki i inwestycje zostaną również ukierunkowane na działania (np. w zakresie ogrzewania i kotłów), które mogą jednocześnie przyczynić się do zmniejszenia zanieczyszczenia powietrza, ponieważ walka z zanieczyszczeniem to również walka o sprawiedliwość i równość. Na najbardziej szkodliwe skutki zanieczyszczenia dla zdrowia ludzkiego w największym stopniu zwykle narażone są osoby należące do grup szczególnie wrażliwych.

2. PODSTAWA PRAWNA, POMOCNICZOŚĆ I PROPORCJONALNOŚĆ

• Podstawa prawna

Podstawą prawną wniosku dotyczącego niniejszego rozporządzenia w sprawie ustanowienia Społecznego Funduszu Klimatycznego jest art. 91 ust. 1 lit. d), art. 192 ust. 1 oraz art. 194 ust. 1 lit. c) Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej („TFUE”).

Fundusz zostaje utworzony w celu sprostania wyzwaniom społecznym i dystrybucyjnym związanym z transformacją ekologiczną konieczną do przeciwdziałania zmianie klimatu oraz w celu zachęcania do podejmowania działań niezbędnych do złagodzenia skutków handlu uprawnieniami do emisji w odniesieniu do sektorów budownictwa i transportu drogowego.

Zgodnie z art. 192 ust. 1 TFUE Unia przyczynia się do osiągania m.in. zachowania, ochrony i poprawy jakości środowiska naturalnego, promowania na płaszczyźnie międzynarodowej środków zmierzających do rozwiązywania regionalnych lub światowych problemów w dziedzinie środowiska, w szczególności zwalczania zmian klimatu. Polityka Unii w dziedzinie środowiska stawia sobie za cel wysoki poziom ochrony, z uwzględnieniem różnorodności sytuacji w różnych regionach Unii. Na podstawie tych przepisów przyjęto również środki dotyczące zrównoważonego transportu.

Fundusz stanowi w szczególności odpowiedź na wyzwania związane z ubóstwem energetycznym w gospodarstwach domowych i mikroprzedsiębiorstwach znajdujących się w trudnej sytuacji. Powinien on wspierać efektywność energetyczną, oszczędność energii oraz rozwój nowych i odnawialnych form energii, jak wskazano w art. 194 ust. 1 lit. c) TFUE.

---

[14] Zatwierdzony przez Radę Europejską w dniach 24–25 czerwca 2021 r.

[15] Dyrektywa 2010/31/UE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 19 maja 2010 r. w sprawie charakterystyki energetycznej budynków (Dz.U. L 153 z 18.6.2010, s. 13).

[16] Zalecenie Komisji (UE) 2020/1563 z dnia 14 października 2020 r. dotyczące ubóstwa energetycznego C/2020/9600 (Dz.U. L 357 z 27.10.2020, s. 35).

[17] COM(2021) 400.

W ramach Funduszu należy również zaradzić sytuacji użytkowników transportu znajdujących się w trudnej sytuacji. Powinien on wspierać środki ułatwiające im dostęp do rozwiązań z zakresu bezemisyjnych i niskoemisyjnych mobilności i transportu, w tym transportu publicznego, oraz przyczyniać się tym samym do osiągnięcia celów wspólnej polityki transportowej wskazanych w art. 91 ust. 1 lit. d) TFUE.

- **Pomocniczość (w przypadku kompetencji niewyłącznych)**

Fundusz został utworzony w celu uzupełnienia systemu handlu uprawnieniami do emisji w odniesieniu do sektorów budowlanego i transportu drogowego, który stosuje się w całej Unii. Stosowanie jednolitej opłaty za emisję gazów cieplarnianych z budynków i transportu drogowego będzie miało nierównomierny wpływ w różnych państwach członkowskich i regionach. Fundusz wspiera państwa członkowskie, aby mogły one finansować spójny zestaw środków, w tym tymczasowe bezpośrednie wsparcie dochodu, oraz inwestycje uznane za niezbędne do osiągnięcia celów klimatycznych Unii, a w szczególności zapewnienia przystępnego cenowo i zrównoważonego ogrzewania, chłodzenia i mobilności. Wsparcie powinno odzwierciedlać zróżnicowaną sytuację państw członkowskich i ich regionów, biorąc pod uwagę regionalne mapy ubóstwa energetycznego oraz mapy obszarów o słabych połączeniach drogowych lub kolejowych, regiony oddalone i obszary wiejskie. Takie środki i inwestycje, w tym tymczasowe bezpośrednie wsparcie dochodu, przyniosą korzyści znajdującym się w trudnej sytuacji gospodarstwom domowym, mikroprzedsiębiorstwom i użytkownikom transportu, na których szczególny wpływ wywierać będzie handel uprawnieniami do emisji w odniesieniu do sektorów budownictwa i transportu drogowego, ponieważ oczekuje się, że podmioty objęte regulacją przeniosą koszty na konsumentów końcowych.

Finansowanie z budżetu unijnego dotyczy głównie działań, których cele nie mogą zostać w wystarczającym stopniu osiągnięte przez wszystkie państwa członkowskie działające osobno („test konieczności”) i w przypadku których interwencja Unii może przynieść wartość dodaną w porównaniu z działaniami samych państw członkowskich. W niniejszym przypadku konkretne potrzeby poszczególnych państw członkowskich znajdują odzwierciedlenie w metodzie alokacji. Utworzenie programu unijnego zapewnia również, aby wszystkie państwa członkowskie mogły wprowadzać środki uzupełniające działania w dziedzinie klimatu na szczeblu unijnym. Za projekt oraz wybór środków i inwestycji będą odpowiadać państwa członkowskie, ponieważ są one w stanie najlepiej opracować środki odzwierciedlające krajową specyfikę.

Państwa członkowskie powinny przedstawić kompleksowy zestaw środków i inwestycji, które mają zostać objęte finansowaniem z Funduszu, w ramach swoich planów społeczno-klimatycznych, które mają przedłożyć wraz z aktualizacją zintegrowanych krajowych planów w dziedzinie energii i klimatu zgodnie z rozporządzeniem w sprawie zarządzania unią energetyczną i działaniami w dziedzinie klimatu.

Działanie na szczeblu unijnym jest niezbędne, aby doprowadzić do szybkiej i skutecznej transformacji ekologicznej, w której nikt nie zostanie pominięty. W związku z tym konieczne jest podjęcie działań na szczeblu unijnym w celu skoordynowania odpowiedniej reakcji na wyzwania społeczne związane z handlem uprawnieniami do emisji w sektorach budownictwa i transportu drogowego („test skuteczności”). Państwa członkowskie działające osobno nie mogą osiągnąć tego celu w wystarczającym stopniu, natomiast interwencja Unii może przynieść wartość dodaną dzięki ustanowieniu instrumentu wspierającego finansowo państwa członkowskie, jeżeli chodzi o kształt i realizację tak bardzo potrzebnych środków i inwestycji.

- **Proporcjonalność**

Wniosek jest zgodny z zasadą proporcjonalności, ponieważ ogranicza się do minimum wymaganego dla osiągnięcia wymienionych celów na szczeblu unijnym i nie wykracza poza to, co jest konieczne do osiągnięcia tych celów.

- **Wybór instrumentu**

Celów opisanych w poprzednich sekcjach nie można osiągnąć poprzez harmonizację prawodawstwa ani dobrowolne działania państw członkowskich. Jedynie rozporządzenie umożliwi ich osiągnięcie. Rozporządzenie mające zastosowanie do wszystkich państw członkowskich jest również najbardziej odpowiednim instrumentem prawnym, aby zorganizować wsparcie finansowe mające na celu zapewnienie równego traktowania państw członkowskich.

Większość dochodów z nowego systemu handlu uprawnieniami do emisji wpłynie do budżetów krajowych państw członkowskich i należy wykorzystać je na cele związane z klimatem, w tym na przeciwdziałanie społecznym skutkom nowego systemu handlu uprawnieniami do emisji. Zachęca się państwa członkowskie do korzystania z takich dochodów, jak również do kierowania dodatkowego finansowania dostępnego w ramach innych programów unijnych na środki wspierające sprawiedliwe społecznie obniżanie emisyjności sektorów. Nowy Fundusz w ramach zarządzania bezpośredniego w budżecie Unii uzupełnia te środki w sposób, który uwzględnia konkretnie wyzwania społeczne związane z handlem uprawnieniami do emisji w sektorach budownictwa i transportu drogowego i jest bezpośrednio z nimi związany poprzez zintegrowane podejście ukierunkowane na wyniki, oparte na uzgodnionym planie z jasno określonymi wartościami docelowymi, celami pośrednimi i rezultatami. Klucz podziału w ramach Funduszu uwzględnia spodziewane, nierównomierne oddziaływanie zarówno w obrębie poszczególnych państw członkowskich, jak i pomiędzy nimi.

3. WYNIKI OCEN *EX POST,* KONSULTACJI Z ZAINTERESOWANYMI STRONAMI I OCEN SKUTKÓW

- **Oceny *ex post*/oceny adekwatności obowiązującego prawodawstwa**

Nie przeprowadzono oceny *ex post* ani oceny adekwatności w odniesieniu do niniejszego wniosku, ponieważ nie rozpoczęto jeszcze realizacji zwiększonego poziomu ambitnych celów klimatycznych Unii.

- **Konsultacje z zainteresowanymi stronami**

Komisja zaprosiła państwa członkowskie, przedstawicieli branży z sektora prywatnego, organizacje pozarządowe, instytucje badawcze i akademickie, związki zawodowe i obywateli do przedstawienia informacji zwrotnych i opinii na temat ewentualnego handlu uprawnieniami do emisji w sektorach budownictwa i transportu drogowego, w tym na temat jego skutków społecznych.

Komisja przeprowadziła pierwszą rundę konsultacji publicznych przed przyjęciem komunikatu dotyczącego Planu w zakresie celów klimatycznych na 2030 r., w którym zaproponowano zwiększenie ambitnego celu Unii i przedstawiono kompleksowy plan na rzecz zwiększenia w sposób odpowiedzialny wiążącej wartości docelowej Unii na 2030 r. w zakresie redukcji emisji gazów cieplarnianych netto o co najmniej 55 %.

W przypadku każdego wniosku dotyczącego **pakietu „Gotowi na 55”** Komisja zorganizowała drugą rundę internetowych konsultacji publicznych. W odniesieniu do

przeglądu dyrektywy o handlu emisjami, w tym systemu handlu emisjami w odniesieniu do budownictwa i transportu drogowego, otrzymano niemal 500 odpowiedzi[18]. Wcześniej Komisja zwróciła się o informacje zwrotne na temat wstępnej oceny skutków[19] przeglądu dyrektywy o handlu emisjami, w której przedstawiono wstępne ustalenia i warianty strategiczne dotyczące ewentualnego ustanowienia systemu handlu emisjami.

Jeśli chodzi o sektory budownictwa i transportu drogowego, szereg zainteresowanych stron, w tym partnerzy społeczni zarówno po stronie pracodawców, jak i pracowników, jest zasadniczo sceptycznych wobec rozszerzenia handlu uprawnieniami do emisji na te sektory. Spośród wariantów przedstawionych przez szerokie grono zainteresowanych stron preferowany wariant strategiczny polegał na rozpoczęciu od odrębnego, niezależnego systemu dla sektorów budownictwa i transportu drogowego, co znalazło odzwierciedlenie we wniosku w sprawie zmiany systemu handlu emisjami. Kilka zainteresowanych stron wspomniało również o społecznych skutkach wzrostu cen paliw do ogrzewania i transportu dla gospodarstw domowych znajdujących się w najtrudniejszej sytuacji. W szczególności podkreślono, że gospodarstwa domowe o niskich dochodach mogą potrzebować wsparcia w celu przeprowadzenia niezbędnych inwestycji w efektywność energetyczną oraz bezemisyjne i niskoemisyjne mobilność i transport.

- **Gromadzenie i wykorzystanie wiedzy eksperckiej**

Niniejszy wniosek opiera się na dowodach zgromadzonych w trakcie ocenie skutków towarzyszącej Planowi w zakresie celów klimatycznych na 2030 r.[20], ocenie skutków stanowiącej podstawę przeglądu dyrektywy o handlu emisjami[21], analizie przeprowadzonej w ramach wsparcia długoterminowej strategii Komisji[22] oraz odpowiednich dowodach zgromadzonych w innych równoległych europejskich inicjatywach w zakresie Europejskiego Zielonego Ładu, jak również we wcześniejszych badaniach dotyczących budynków i transportu drogowego.

- **Ocena skutków**

Problemy, które mają zostać rozwiązane dzięki proponowanemu Funduszowi, oraz możliwe kierunki rozwiązań analizuje się w ramach dwóch kolejnych ocen skutków, w związku z tym nie przeprowadzono specjalnej oceny skutków.

W ocenie skutków stanowiącej podstawę Planu w zakresie celów klimatycznych na 2030 r. stwierdzono, że podwyższenie poziomu wartości docelowej w zakresie obniżenia emisji do 2030 r. do 55 % powoduje wzrost udziału wydatków gospodarstw domowych związanych z energią o około 0,7 do 0,8 punktu procentowego. Zmiany cen konsumpcyjnych mają

---

18 W konsultacjach można było wziąć udział przez 12 tygodni – od dnia 13 listopada 2020 r. do dnia 5 lutego 2021 r. Wyniki są dostępne na stronie internetowej: https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/12660-Updating-the-EU-Emissions-Trading-System/public-consultation_pl

19 Informacje zwrotne dotyczące wstępnej oceny skutków przyjmowano od dnia 29 października 2020 r. do dnia 26 listopada 2020 r.; otrzymano około 250 uwag. Wyniki są dostępne na stronie internetowej: https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/12660-Zmiana-klimatu-aktualizacja-unijnego-systemu-handlu-uprawnieniami-do-emisji-ETS-_pl

20 SWD(2020) 176, w szczególności sekcja 6.5.2.

21 [Ocena skutków towarzysząca ….]

22 Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady Europejskiej, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego, Komitetu Regionów i Europejskiego Banku Inwestycyjnego „Czysta planeta dla wszystkich – Europejska długoterminowa wizja strategiczna dobrze prosperującej, nowoczesnej, konkurencyjnej i neutralnej dla klimatu gospodarki”, COM(2018) 773 final.

odmienny wpływ na gospodarstwa domowe, który uzależniony jest od struktury ich wydatków, poziomu i źródeł dochodów, zamożności oraz składu gospodarstwa domowego.

Szacowane zmiany cen względnych wynikające z wyższego poziomu ambitnych celów klimatycznych dotknęłyby w znacznie większym stopniu osoby o niższych dochodach niż osoby o najwyższych dochodach. Wyniki te nie uwzględniają jednak redystrybucji dochodów z aukcji. Przykładowo, gdyby w każdym państwie członkowskim wprowadzono zryczałtowaną redystrybucję dochodów z aukcji w oparciu o wielkość gospodarstwa domowego, mogłoby to pozytywnie wpłynąć na dobrobyt w odniesieniu do najniższego decyla wydatków całej populacji Unii i znacznie ograniczyć negatywny wpływ na wszystkie inne klasy wydatków. W ocenie skutków stwierdzono również, że jako realna polityka mechanizm redystrybucji mógłby być w znacznie większym stopniu ukierunkowany na potrzeby decyli o niższych dochodach/wydatkach. Umożliwiłoby to wyższy stopień kompensacji i wsparcia potrzebujących gospodarstw domowych w odniesieniu do danego poziomu dochodów generowanych przez ustalanie opłat za emisję gazów cieplarnianych.

W ocenie skutków towarzyszącej wnioskowi w sprawie zmiany dyrektywy o handlu emisjami w ramach**pakietu „Gotowi na 55”** doprecyzowano tę analizę. Szczególny nacisk położono w niej na wprowadzenie systemu handlu uprawnieniami do emisji w odniesieniu do budynków i transportu drogowego oraz przeanalizowano jego skutki społeczne, zwłaszcza dla gospodarstw domowych o niższych dochodach i znajdujących się w trudnej sytuacji. W szczególności dokonuje się w niej dezagregacji wydatków gospodarstw domowych na koszty paliwa i koszty inwestycji, a także na główne grupy dochodów gospodarstw domowych i grupy dochodów państw członkowskich.

Oczekuje się, że w wyniku **pakietu „Gotowi na 55”** wydatki na inwestycje mieszkaniowe w 2030 r. w Unii wzrosną o 0,4 do 0,7 punktu procentowego dochodu gospodarstw domowych w porównaniu z poziomem bazowym. W warunkach polityki w większym stopniu opartej na cenach uprawnień do emisji dwutlenku węgla wydatki inwestycyjne rosną w mniejszym stopniu niż w przypadku bardziej zrównoważonej kombinacji różnych dziedzin polityki. W przypadku opłacalnej kombinacji różnych dziedzin polityki wzrost wydatków inwestycyjnych gospodarstw domowych o niższych dochodach byłby we wszystkich grupach dochodów państw członkowskich ponad dwukrotnie wyższy niż w przypadku przeciętnego gospodarstwa domowego. Wzrosty utrzymują się znacznie powyżej średniej unijnej w państwach członkowskich o PKB na mieszkańca poniżej 60 % średniej unijnej. Pokazuje to, jak istotny jest dostęp do finansowania renowacji budynków mieszkalnych oraz zakup energooszczędnych urządzeń, w szczególności w państwach członkowskich o niższych dochodach.

W ocenie skutków dotyczącej przeglądu dyrektywy o handlu emisjami stwierdzono, że handel uprawnieniami do emisji w odniesieniu do budynków nie wpłynie w równym stopniu na gospodarstwa domowe, ale prawdopodobnie będzie miał regresywny wpływ na dochód do dyspozycji, ponieważ gospodarstwa domowe o niskich dochodach zazwyczaj przeznaczają większą część swojego dochodu na ogrzewanie. Ponadto wprowadzenie zharmonizowanego ustalania opłat za emisję gazów cieplarnianych będzie miało bardzo odmienne oddziaływanie na ceny konsumpcyjne w państwach członkowskich w zależności od istniejącego poziomu opodatkowania danych paliw, ponieważ ceny paliw kopalnych przed opodatkowaniem są porównywalne we wszystkich państwach członkowskich. Jednak całkowite wydatki na paliwo jako odsetek dochodu utrzymują się na niemal stabilnym średnim poziomie. Oznacza to, że pomimo wzrostu cen możliwe są oszczędności po stronie wydatków na paliwo, pod warunkiem realizacji opłacalnych inwestycji. Średnio – w przypadku zrealizowania tych inwestycji – gospodarstwa domowe o niższych dochodach będą w lepszej sytuacji niż przeciętne gospodarstwa domowe. Jeżeli chodzi o grupy państw członkowskich o niskich

dochodach, udział wydatków na paliwo w wydatkach na spożycie w sektorze gospodarstw domowych wzrasta we wszystkich grupach dochodowych oraz znaczniej w przypadku gospodarstw domowych o niskich dochodach. Jeżeli podjęte zostaną niezbędne inwestycje w zakresie efektywności energetycznej, renowacji i energii odnawialnej, problem związany ze wzrostem cen paliw pozostanie ograniczony i będzie dotyczył głównie gospodarstwa domowych o niższych dochodach w państwach członkowskich o niskich dochodach.

W odniesieniu do transportu drogowego w kompleksowej strategii na rzecz zrównoważonej i inteligentnej mobilności oraz w ocenie skutków towarzyszącej Planowi w zakresie celów klimatycznych na 2030 r. uznano kluczowe znaczenie inwestycji mających na celu zwiększenie popytu na pojazdy bezemisyjne i niskoemisyjne oraz przyspieszenie wprowadzenia infrastruktury ładowania tankowania paliwa dla tych pojazdów, co odegra istotną rolę w osiągnięciu celu znacznego obniżenia emisyjności transportu drogowego do 2030 r.

W ocenie skutków towarzyszącej wnioskowi w sprawie zmiany dyrektywy o handlu emisjami stwierdzono, że skutki dla gospodarstw domowych wynikające z handlu uprawnieniami do emisji w odniesieniu do transportu drogowego są zróżnicowane. Zazwyczaj to właśnie w niższej średniej i średniej części klasy dochodowej gospodarstw domowych udział wydatków na transport jest najwyższy (ponieważ gospodarstwa o najniższych dochodach nie mają dostępu do prywatnego pojazdu).

Jednak w ocenie skutków stwierdzono również, że chociaż ustalanie opłat za emisję gazów cieplarnianych zwiększa koszty energii ponoszone przez konsumentów, to jednocześnie powoduje ono wzrost dochodów, które można wykorzystać do reinwestycji, stymulowania działań w dziedzinie klimatu oraz do przeciwdziałania społecznym lub dystrybucyjnym skutkom ustalania opłat za emisję gazów cieplarnianych. Dochody z aukcji uprawnień do emisji gazów cieplarnianych w ramach systemu handlu uprawnieniami do emisji mogą być wykorzystywane za pośrednictwem różnych mechanizmów redystrybucyjnych jako rekompensata dla konsumentów, wsparcie dla inwestycji w efektywność energetyczną lub odnawialne źródła energii albo inne możliwości.

- **Sprawność regulacyjna i uproszczenie**

W prawodawstwie dotyczącym EU ETS konsekwentnie preferuje się podejścia mające na celu zminimalizowanie obciążenia regulacyjnego zarówno dla podmiotów gospodarczych, jak i administracji.

Zgodnie ze zobowiązaniem Komisji do lepszego stanowienia prawa, niniejszy wniosek został przygotowany przy uwzględnieniu wkładu zainteresowanych stron (zob. też sekcja dotycząca gromadzenia i wykorzystania wiedzy eksperckiej).

Plany społeczno-klimatyczne mają zostać przedłożone wraz z aktualizacją istniejących zintegrowanych krajowych planów w dziedzinie energii i klimatu, aby zminimalizować dodatkowe wysiłki administracyjne. W zintegrowanych krajowych planach w dziedzinie energii i klimatu zawarto już szczegółowy przegląd podstawowych kwestii związanych z ubóstwem energetycznym, na które Fundusz stanowi odpowiedź. Podobnie renowacja budynków, zrównoważony transport i projekty związane z obniżaniem emisyjności transportu drogowego zostały już szeroko omówione w krajowych planach odbudowy i zwiększania odporności.

Za wymagane dodatkowe wysiłki administracyjne odpowiadałaby głównie administracja, natomiast ostateczne korzyści odniosłyby gospodarstwa domowe, mikroprzedsiębiorstwa i użytkownicy transportu. Z możliwości uzyskiwania dochodów i tworzenia miejsc pracy skorzystałyby lokalne firmy – często małe i średnie przedsiębiorstwa.

- **Prawa podstawowe**

Wniosek może mieć pozytywny wpływ na ochronę i rozwój praw podstawowych Unii, jak również zasad włączenia społecznego i niedyskryminacji, przy założeniu że państwa członkowskie wystąpią o pomoc – i ją otrzymają – w powiązanych dziedzinach, które mogą być finansowane w ramach Funduszu.

Środki związane z ustalaniem opłat za emisję gazów cieplarnianych wpływają w szczególny sposób na kobiety, ponieważ stanowią one 85 % osób samotnie wychowujących dzieci. Rodziny z jednym rodzicem są szczególne zagrożone ubóstwem dzieci. W całym okresie realizacji Funduszu należy brać pod uwagę i promować równość płci i równe szanse dla wszystkich oraz uwzględniać te cele w głównym nurcie działań. Ponadto 87 mln Europejczyków z pewną formą niepełnosprawności mieszka w prywatnych gospodarstwach domowych i jest narażonych na znaczne ryzyko ubóstwa i wykluczenia społecznego (28,5 % w porównaniu z 18,6 % osób sprawnych w Unii w 2019 r.).

4. WPŁYW NA BUDŻET

Całkowita pula środków finansowych na realizację Funduszu na lata 2025–2032 wyniesie 72,2 mld EUR w cenach bieżących. Komisja zaproponuje wkrótce ukierunkowaną zmianę rozporządzenia w sprawie wieloletnich ram finansowych na lata 2021–2027 w celu uwzględnienia dodatkowych unijnych wydatków w wysokości 23,7 mld EUR w latach 2025–2027. Wydatki należy jak najszybciej wykorzystać, aby poprzedzały płynne wprowadzenie nowego systemu handlu uprawnieniami do emisji i towarzyszyły mu. Kwota 48,5 mld EUR na lata 2028–2032 uzależniona jest od dostępności środków w ramach rocznych pułapów obowiązujących wieloletnich ram finansowych, o których mowa w art. 312 TFUE, w odniesieniu do których Komisja przedstawi wniosek przed dniem 1 lipca 2025 r.[23]

Pula środków finansowych Funduszu powinna zasadniczo odpowiadać 25 % spodziewanych dochodów z tytułu włączenia budynków i transportu drogowego do zakresu stosowania dyrektywy o handlu emisjami, z uwagi na jego bezpośrednie powiązanie z nowym systemem handlu emisjami. We wniosku dotyczącym zmiany decyzji w sprawie zasobów własnych zostanie określony sposób, w jaki państwa członkowskie powinny udostępniać na potrzeby budżetu Unii niezbędne dochody jako zasoby własne.

W związku z tym w latach 2025–2032 Fundusz ten będzie finansowany z zasobów własnych budżetu Unii, w tym od 2026 r. z dochodów z systemu handlu uprawnieniami do emisji w odniesieniu do budynków i transportu drogowego, jak przewidziano w zmianie decyzji w sprawie zasobów własnych, którą Komisja wkrótce przedstawi. Fundusz zacznie funkcjonować na rok przed wprowadzeniem opłaty za emisję dwutlenku węgla w ramach nowego systemu handlu emisjami.

Roczny podział zobowiązań budżetowych zostanie skalibrowany zgodnie z celem Funduszu. Wynikiem tego jest wstępny profil zgodny z celami Funduszupolegającymi na łagodzeniu skutków rozszerzonego zakresu dyrektywy o handlu emisjami dla znajdujących się w trudnej sytuacji gospodarstw domowych, mikroprzedsiębiorstw oraz użytkowników transportu. Aby uprzedzić skutki tego rozszerzenia, już w 2025 r. zostanie udostępnione pewne wsparcie.

Zobowiązania budżetowe dzieli się na roczne raty rozłożone na dwa okresy wieloletnie 2025–2027 i 2028–2032, które odpowiadają bieżącym i kolejnym wieloletnim ramom finansowym oraz są zgodne z orientacyjnym harmonogramem realizacji odpowiednich celów pośrednich

[23] Art. 21 rozporządzenia Rady (UE, Euratom) 2020/2093 z dnia 17 grudnia 2020 r. określającego wieloletnie ramy finansowe na lata 2021–2027 (Dz.U. L 433 I z 22.12.2020, s. 11).

i wartości docelowych zawartych w decyzji Komisji zatwierdzającej społeczne plany w dziedzinie klimatu państw członkowskich.

Płatności alokacji finansowych na rzecz państwa członkowskiego dokonuje się po zrealizowaniu odpowiednich, uzgodnionych celów pośrednich i wartości docelowych wskazanych w zatwierdzonym społecznym planie w dziedzinie klimatu danego państwa członkowskiego i z zastrzeżeniem dostępnego finansowania. Płatności będą dokonywane na podstawie decyzji upoważniającej do wypłaty alokacji finansowej.

Aby ułatwić terminowe wdrażanie wspieranych środków i inwestycji, oczekuje się, że planowanie celów pośrednich i wartości docelowych będzie ściśle dostosowane do harmonogramu rocznych zobowiązań budżetowych, co zapewni szybkie tempo absorpcji środków z Funduszu. Płatności końcowe zostaną dokonane w 2032 r. zgodnie z terminem realizacji wszystkich celów pośrednich i wartości docelowych.

Maksymalną alokację finansową z Funduszu dla każdego państwa członkowskiego oblicza się według wzoru przedstawionego w załączniku I do rozporządzenia. Wynikający z tego udział i kwota przypadające na każde państwo członkowskie w puli środków finansowych Funduszu przedstawiono w załączniku II. Każde państwo członkowskie może złożyć wniosek do wysokości maksymalnej alokacji finansowej na realizację swojego planu.

Maksymalna alokacja finansowa na państwo członkowskie ma uwzględniać wydatki brutto na wsparcie administracyjne, o których mowa w art. 9 ust. 3 niniejszego rozporządzenia. Odpowiednie kwoty zostaną proporcjonalnie odliczone od indywidualnych alokacji finansowych.

Państwa członkowskie powinny finansować co najmniej 50 % całkowitych kosztów społecznych planów w dziedzinie klimatu. W tym celu mają one wykorzystać część swoich spodziewanych dochodów z tytułu włączenia budynków i transportu drogowego do zakresu stosowania dyrektywy o handlu emisjami bez uszczerbku dla uruchomienia Funduszu w 2025 r.

Bardziej szczegółowe informacje dotyczące wpływu na budżet oraz potrzebnych zasobów ludzkich i administracyjnych znajdują się w ocenie skutków finansowych regulacji załączonej do niniejszego wniosku.

5. ELEMENTY FAKULTATYWNE

- **Plany wdrożenia i monitorowanie, ocena i sprawozdania**

W celu monitorowania wdrażania Funduszu ustanowiony zostanie system wnioskowania o płatności i realizację płatności z Funduszu.

Państwa członkowskie powinny opracować swoje społeczne plany w dziedzinie klimatu, aby określić środki i inwestycje, które mają być finansowane, ich przewidywane koszty, jak również cele pośrednie i wartości docelowe. Komisja przeprowadzi ocenę tych planów i może je zatwierdzić jedynie po pozytywnej ocenie na podstawie ich adekwatności, skuteczności, efektywności i spójności. Wypłata alokacji finansowej nastąpi po osiągnięciu celów pośrednich i wartości docelowych uzgodnionych z zainteresowanymi państwami członkowskimi i uznanych za wiążące na podstawie decyzji wykonawczej Komisji. Harmonogram składania wniosków, jak również cykle sprawozdawczości z postępów są dostosowane do aktualizacji zintegrowanych krajowych planów w dziedzinie energii i klimatu, przedkładanych na podstawie rozporządzenia w sprawie zarządzania unią energetyczną i działaniami w dziedzinie klimatu.

W tym celu raz lub dwa razy w ciągu roku państwa członkowskie mogą złożyć wniosek o płatność w ramach Funduszu, któremu to wnioskowi powinny towarzyszyć dowody potwierdzające osiągnięcie odpowiednich celów pośrednich i wartości docelowych. Państwa członkowskie powinny przedkładać Komisji sprawozdania z postępów w odniesieniu do realizacji środków i inwestycji w ramach swoich planów społeczno-klimatycznych w dwuletnim sprawozdaniu z postępów dotyczących wdrażania swoich zintegrowanych krajowych planów w dziedzinie energii i klimatu na podstawie rozporządzenia w sprawie zarządzania unią energetyczną i działaniami w dziedzinie klimatu.

Ocena *ex post* zostanie przeprowadzona w celu oceny skuteczności, wydajności, adekwatności i spójności Funduszu. W stosownych przypadkach Komisja dołączy do oceny wniosek o przegląd rozporządzenia.

- **Szczegółowe objaśnienia poszczególnych przepisów wniosku**

Społeczny Fundusz Klimatyczny ustanawia się na lata 2025–2032, aby zaradzić skutkom społecznym wynikającym z handlu uprawnieniami do emisji w sektorach budownictwa i transportu drogowego (art. 1). W ramach Funduszu należy zapewnić państwom członkowskim finansowanie w celu zapewnienia tymczasowego wsparcia dochodu oraz w celu wspierania środków i inwestycji mających na celu zmniejszenie zależności od paliw kopalnych poprzez zwiększenie efektywności energetycznej budynków, obniżenie emisyjności ogrzewania i chłodzenia budynków, w tym integrację energii ze źródeł odnawialnych, oraz zapewnienie lepszego dostępu do bezemisyjnych i niskoemisyjnych mobilności i transportu z korzyścią dla znajdujących się w trudnej sytuacji gospodarstw domowych, mikroprzedsiębiorstw i użytkowników transportu.

Każde państwo członkowskie powinno opracować swój plan społeczno-klimatyczny (art. 3). Plan ma zostać przedłożony wraz z aktualizacją zintegrowanego krajowego planu w dziedzinie energii i klimatu zgodnie z procedurą i harmonogramem przewidzianymi w rozporządzeniu w sprawie zarządzania unią energetyczną i działaniami w dziedzinie klimatu, przy czym oficjalne przedłożenie ma nastąpić do końca czerwca 2024 r. W rozporządzeniu określono zawartość Społecznego Funduszu Klimatycznego (art. 4) oraz wymieniono kwalifikowalne (art. 6) i niekwalifikowalne (art. 7) działania . Fundusz powinien wspierać działania, które są w pełni zgodne z unijnymi normami i priorytetami w zakresie klimatu i środowiska oraz zasadą „nie czyń poważnych szkód” w rozumieniu art. 17 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2020/852[24] (art. 5).

Pula środków finansowych Funduszu wynosi 23,7 mld EUR na lata 2025–2027 i 48,5 mld EUR na lata 2028–2032 (art. 9), co zasadniczo odpowiada 25 % spodziewanych dochodów, które mają zostać zgromadzone w wyniku sprzedaży na aukcji uprawnień do emisji gazów cieplarnianych w ramach systemu handlu uprawnieniami do emisji w odniesieniu do sektorów budownictwa i transportu drogowego. Podział środków w ramach Funduszu zostanie dokonany zgodnie z art. 13 oraz załącznikami I i II. Państwa członkowskie powinny wnieść wkład w wysokości co najmniej 50 % szacowanych łącznych kosztów planu. W tym celu powinny one między innymi wykorzystać dochody z aukcji uprawnień do emisji gazów cieplarnianych w ramach systemu handlu uprawnieniami do emisji w odniesieniu do tych dwóch nowych sektorach (art. 14).

[24] Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2020/852 z dnia 18 czerwca 2020 r. w sprawie ustanowienia ram ułatwiających zrównoważone inwestycje, zmieniające rozporządzenie (UE) 2019/2088 (Dz.U. L 198 z 22.6.2020, s. 13).

Komisja przeprowadzi ocenę adekwatności, skuteczności, efektywności i spójności planów państw członkowskich (art. 15). Po pozytywnej ocenie Komisja przyjmie decyzję wykonawczą (art. 16). W przeciwnym razie może ona odrzucić społeczny plan w dziedzinie klimatu, w którym to przypadku dane państwo członkowskie może przedłożyć aktualizację planu.

Na etapie realizacji państwa członkowskie mogą przedstawić uzasadniony wniosek o zmianę swojego planu społeczno-klimatycznego, jeżeli jego cele pośrednie i wartości docelowe nie są już osiągalne częściowo albo w całości z powodu obiektywnych okoliczności (art. 17). Państwa członkowskie powinny ocenić adekwatność swoich planów społeczno-klimatycznych w świetle rzeczywistego wpływu systemu handlu uprawnieniami do emisji w odniesieniu do budownictwa i transportu drogowego.

Na podstawie pozytywnej oceny planu społeczno-klimatycznego Komisja zawrze umowę z danym państwem członkowskim (art. 18) w celu ustanowienia indywidualnego zobowiązania prawnego w rozumieniu rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, Euratom) 2018/1046[25] („rozporządzenie finansowe”).

Płatności alokacji finansowych na rzecz państw członkowskich w ramach Funduszu dokonuje się po zrealizowaniu odpowiednich, uzgodnionych celów pośrednich i wartości docelowych wskazanych w planach społeczno-klimatycznych. Określono konkretne zasady dotyczące płatności, zawieszenia i rozwiązania umów w sprawie alokacji finansowych (art. 19).

W rozporządzeniu zawarto niezbędne przepisy w celu zagwarantowania powiązania Funduszu z ochroną interesów finansowych Unii (art. 20).

Zawarto konkretne przepisy, aby zapewnić solidny system koordynacji, komunikacji i monitorowania (art. 21, 22 i 23). W aktach delegowanych Komisja ma określić wspólne wskaźniki na potrzeby sprawozdawczości z postępów oraz na potrzeby monitorowania i oceny.

Ocena zostanie przeprowadzona w celu oceny skuteczności, wydajności, adekwatności i spójności Funduszu. Ocena wielkości puli środków finansowych Funduszu zostanie dokonana z uwzględnieniem dochodów z aukcji, które zgromadzono w wyniku sprzedaży na aukcji uprawnień do emisji w ramach systemu handlu uprawnieniami do emisji w odniesieniu do budownictwa i transportu drogowego na podstawie dyrektywy w sprawie handlu emisjami. W stosownych przypadkach Komisja dołączy do oceny wniosek o przegląd rozporządzenia (art. 24).

Aby zapewnić wykorzystywanie Funduszu wyłącznie do celów skutecznego wdrażania systemu handlu uprawnieniami do emisji w odniesieniu do budownictwa i transportu drogowego, rozporządzenie stosuje się od dnia, w którym państwa członkowskie będą musiały dokonać transpozycji dyrektywy o handlu emisjami w odniesieniu do budownictwa i transportu drogowego (art. 26). Ponadto państwa członkowskie będą mogły złożyć wniosek o płatność w ramach Funduszu nie wcześniej niż w roku poprzedzającym rok rozpoczęcia aukcji w ramach nowego systemu handlu uprawnieniami do emisji (art. 18 ust. 1).

[25] Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, Euratom) 2018/1046 z dnia 18 lipca 2018 r. w sprawie zasad finansowych mających zastosowanie do budżetu ogólnego Unii, zmieniające rozporządzenia (UE) nr 1296/2013, (UE) nr 1301/2013, (UE) nr 1303/2013, (UE) nr 1304/2013, (UE) nr 1309/2013, (UE) nr 1316/2013, (UE) nr 223/2014 i (UE) nr 283/2014 oraz decyzję nr 541/2014/UE, a także uchylające rozporządzenie (UE, Euratom) nr 966/2012 (Dz.U. L 193 z 30.7.2018, s. 1).

2021/0206 (COD)

Wniosek

ROZPORZĄDZENIE PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY

ustanawiające Społeczny Fundusz Klimatyczny

PARLAMENT EUROPEJSKI I RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, w szczególności jego art. 91 ust. 1 lit. d), art. 192 ust. 1 oraz art. 194 ust. 1 lit. c),

uwzględniając wniosek Komisji Europejskiej,

po przekazaniu projektu aktu ustawodawczego parlamentom narodowym,

uwzględniając opinię Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego[26],

uwzględniając opinię Komitetu Regionów[27],

stanowiąc zgodnie ze zwykłą procedurą ustawodawczą,

a także mając na uwadze, co następuje:

(1) Unia i jej państwa członkowskie są stronami porozumienia paryskiego przyjętego w grudniu 2015 r. na podstawie Ramowej konwencji Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatu (UNFCCC) („porozumienie paryskie”)[28], które weszło w życie w listopadzie 2016 r. Zgodnie ze wspomnianym porozumieniem są one zobowiązane do ograniczenia wzrostu średniej temperatury na świecie znacznie poniżej 2 °C ponad poziom sprzed epoki przemysłowej, i będą kontynuować wysiłki zmierzające do ograniczenia wzrostu temperatury do 1,5 °C powyżej poziomów sprzed epoki przemysłowej.

(2) W komunikacie Komisji w sprawie Europejskiego Zielonego Ładu[29] określono nową strategię na rzecz wzrostu, której celem jest przekształcenie Unii w sprawiedliwe i prosperujące społeczeństwo żyjące w nowoczesnej, zasobooszczędnej i konkurencyjnej gospodarce, która w 2050 r. osiągnie zerowy poziom emisji gazów cieplarnianych netto i w ramach której wzrost gospodarczy będzie oddzielony od wykorzystania zasobów naturalnych. Komisja proponuje również ochronę, zachowanie i poprawę kapitału naturalnego Unii oraz ochronę zdrowia i dobrostanu obywateli przed zagrożeniami i negatywnymi skutkami związanymi ze środowiskiem. Ponadto Komisja uważa, że transformacja musi być sprawiedliwa i sprzyjająca włączeniu społecznemu, tak by nikt nie był pozostawiony samemu sobie.

---

26 Dz.U. C […] z […], s. […].
27 Dz.U. C […] z […], s. […].
28 Porozumienie paryskie (Dz.U. L 282 z 19.10.2016, s. 4).
29 COM(2019) 640 final.

(3) W rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1119[30] utrwalono w prawodawstwie cel końcowy, jakim jest osiągnięcie neutralności klimatycznej w całej gospodarce do 2050 r. W rozporządzeniu tym określono wiążące zobowiązanie Unii do redukcji emisji. Po odliczeniu pochłaniania emisji gazów cieplarnianych Unia powinna zredukować emisję gazów cieplarnianych o co najmniej 55 % do 2030 r. w stosunku do poziomu z 1990 r. Osiągnięcie tej wartości docelowej wymaga udziału wszystkich sektorów gospodarki.

(4) W dniu 11 grudnia 2020 r. Rada Europejska zatwierdziła tę wartość docelową, podkreślając jednocześnie znaczenie sprawiedliwości i solidarności, tak by nikt nie był pozostawiony samemu sobie. W dniu 25 maja 2021 r. Rada Europejska potwierdziła te konkluzje i zwróciła się do Komisji o szybkie przedstawienie pakietu legislacyjnego wraz z dogłębną analizą skutków środowiskowych, gospodarczych i społecznych na szczeblu państw członkowskich.

(5) Zasada nr 20 Europejskiego filaru praw socjalnych stanowi, że: „Każdy ma prawo dostępu do podstawowych usług dobrej jakości, w tym do wody, urządzeń sanitarnych, energii, transportu, usług finansowych i usług łączności cyfrowej Osoby potrzebujące otrzymają wsparcie w zakresie dostępu do tych usług”.

(6) W deklaracji z Porto z dnia 8 maja 2021 r. potwierdzono zobowiązanie Rady Europejskiej do działania na rzecz Europy socjalnej oraz jej determinację, by dalej pogłębiać wdrażanie Europejskiego filaru praw socjalnych na szczeblu unijnym i krajowym, z należytym uwzględnieniem stosownych kompetencji i zasad pomocniczości i proporcjonalności.

(7) W celu realizacji zobowiązań na rzecz neutralności klimatycznej dokonano przeglądu i zmiany unijnych przepisów dotyczących klimatu i energii, aby przyspieszyć redukcję emisji gazów cieplarnianych.

(8) Zmiany te mają zróżnicowany wpływ gospodarczy i społeczny na poszczególne sektory gospodarki, obywateli i państwa członkowskie. W szczególności włączenie emisji gazów cieplarnianych z budynków i transportu drogowego do zakresu dyrektywy 2003/87/WE Parlamentu Europejskiego i Rady[31] powinno stanowić dodatkową zachętę ekonomiczną do inwestowania w ograniczenie zużycia paliw kopalnych, a tym samym przyspieszyć redukcję emisji gazów cieplarnianych. W połączeniu z innymi środkami powinno to, w perspektywie średnio- i długoterminowej, zmniejszyć koszty budynków i transportu drogowego, a także stworzyć nowe możliwości tworzenia miejsc pracy oraz inwestowania.

(9) Potrzebne są jednak zasoby, aby sfinansować te inwestycje. Co więcej, zanim zostaną one wprowadzone, koszty ponoszone przez gospodarstwa domowe i użytkowników transportu na ogrzewanie, chłodzenie i gotowanie, a także na transport drogowy prawdopodobnie wzrosną, ponieważ dostawcy paliw podlegający zobowiązaniom w ramach systemu handlu uprawnieniami do emisji w sektorze budownictwa i transportu drogowego przenoszą koszty emisji dwutlenku węgla na konsumentów.

---

30 Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1119 z dnia 30 czerwca 2021 r. w sprawie ustanowienia ram na potrzeby osiągnięcia neutralności klimatycznej i zmiany rozporządzeń (WE) nr 401/2009 i (UE) 2018/1999 („Europejskie prawo o klimacie”) (Dz.U. L 243 z 9.7.2021, s. 1).

31 Dyrektywa 2003/87/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 13 października 2003 r. ustanawiająca system handlu przydziałami emisji gazów cieplarnianych w Unii (Dz.U. L 275 z 25.10.2003, s. 32).

(10) Wzrost cen paliw może w nieproporcjonalny sposób wpłynąć na znajdujące się w trudnej sytuacji gospodarstwa domowe, mikroprzedsiębiorstwa i użytkowników transportu, którzy wydają większą część swoich dochodów na energię i transport, którzy w niektórych regionach nie mają dostępu do alternatywnych, przystępnych cenowo rozwiązań w zakresie mobilności i transportu i którzy mogą nie mieć zdolności finansowej, aby inwestować w zmniejszenie zużycia paliw kopalnych.

(11) W związku z tym część dochodów uzyskanych w wyniku włączenia budownictwa i transportu drogowego do zakresu dyrektywy 2003/87/WE należy wykorzystać do przeciwdziałania skutkom społecznym wynikającym z tego włączenia, aby transformacja była sprawiedliwa i sprzyjająca włączeniu społecznemu, tak by nikt nie był pozostawiony samemu sobie.

(12) Jest to tym bardziej istotne w kontekście istniejących poziomów ubóstwa energetycznego. Ubóstwo energetyczne to sytuacja, w której gospodarstwa domowe nie mają dostępu do podstawowych usług energetycznych, takich jak chłodzenie w przypadku wzrostu temperatury oraz ogrzewanie. W 2018 r. około 34 mln Europejczyków poinformowało, że nie są w stanie należycie ogrzać swoich domów, a w przeprowadzonym w 2019 r. w całej UE badaniu 6,9 % populacji Unii stwierdziło, że nie stać jej na wystarczające ogrzanie swoich domów[32]. Ogólnie rzecz biorąc, Obserwatorium Ubóstwa Energetycznego szacuje, że ponad 50 mln gospodarstw domowych w Unii Europejskiej doświadcza ubóstwa energetycznego. Ubóstwo energetyczne stanowi zatem kluczowe wyzwanie dla Unii. Chociaż taryfy socjalne lub bezpośrednie wsparcie dochodu mogą zapewnić natychmiastową pomoc gospodarstwom domowym stojącym w obliczu ubóstwa energetycznego, trwałe rozwiązania gwarantują jedynie ukierunkowane środki strukturalne, w szczególności renowacje energetyczne.

(13) W związku z tym w celu zapewnienia państwom członkowskim środków finansowych należy ustanowić Społeczny Fundusz Klimatyczny („Fundusz”), aby wspierać ich polityki mające na celu zaradzenie społecznym skutkom handlu uprawnieniami do emisji w odniesieniu do budownictwa i transportu drogowego dla znajdujących się w trudnej sytuacji gospodarstw domowych, mikroprzedsiębiorstw i użytkowników transportu. Należy to osiągnąć w szczególności w ramach tymczasowego wsparcia dochodu oraz środków i inwestycji mających na celu zmniejszenie zależności od paliw kopalnych poprzez zwiększenie efektywności energetycznej budynków, obniżenie emisyjności ogrzewania i chłodzenia budynków, w tym integrację energii ze źródeł odnawialnych, oraz zapewnienie lepszego dostępu do bezemisyjnych i niskoemisyjnych mobilności i transportu z korzyścią dla znajdujących się w trudnej sytuacji gospodarstw domowych, mikroprzedsiębiorstw i użytkowników transportu.

(14) W tym celu każde państwo członkowskie powinno przedłożyć Komisji plan społeczno-klimatyczny („plan”). W ramach tych planów należy dążyć do osiągnięcia dwóch głównych celów. Po pierwsze należy zapewnić znajdującym się w trudnej sytuacji gospodarstwom domowym, mikroprzedsiębiorstwom i użytkownikom transportu środki niezbędne do finansowania i realizacji inwestycji w efektywność energetyczną, obniżenie emisyjności ogrzewania i chłodzenia, w bezemisyjne i niskoemisyjne pojazdy oraz mobilność. Po drugie należy złagodzić wpływ wzrostu kosztów paliw kopalnych na osoby znajdujące się w najtrudniejszej sytuacji, a tym samym zapobiec ubóstwu energetycznemu i transportowemu w okresie przejściowym

[32] Dane za 2018 r. Eurostat, SILC [ilc_mdes01]).

do czasu zrealizowania wspomnianych inwestycji. W planach należy zawrzeć element inwestycyjny promujący długoterminowe rozwiązanie polegające na zmniejszeniu zależności od paliw kopalnych, a także można określić inne środki, takie jak tymczasowe bezpośrednie wsparcie dochodu w celu złagodzenia negatywnego wpływu na dochody w perspektywie krótkoterminowej.

(15) W porozumieniu z władzami regionalnymi państwa członkowskie są w stanie najlepiej opracować i wdrożyć plany, które są dostosowane i ukierunkowane na ich lokalne, regionalne i krajowe uwarunkowania, jak również na ich obowiązujące polityki w odpowiednich obszarach oraz na planowane wykorzystanie innych odpowiednich funduszy unijnych. W ten sposób najlepiej można zapewnić poszanowanie różnorodności sytuacji, konkretnej wiedzy władz lokalnych i regionalnych, badań naukowych i innowacji oraz stosunków przemysłowych i struktur dialogu społecznego, a także tradycji krajowych oraz przyczynić się do skuteczności i wydajności ogólnego wsparcia dla osób znajdujących się w trudnej sytuacji.

(16) Zapewnienie, aby środki i inwestycje były w szczególny sposób ukierunkowane na znajdujące się w trudnej sytuacji lub dotknięte ubóstwem energetycznym gospodarstwa domowe, mikroprzedsiębiorstwa i użytkowników transportu, ma kluczowe znaczenie dla sprawiedliwej transformacji w kierunku neutralności klimatycznej. Środki wspomagające mające na celu promowanie redukcji emisji gazów cieplarnianych powinny wesprzeć państwa członkowskie w zaradzeniu skutkom społecznym wynikającym z handlu uprawnieniami do emisji w odniesieniu do sektorów budownictwa i transportu drogowego.

(17) Oczekując na wpływ tych inwestycji na ograniczenie kosztów i emisji, dobrze ukierunkowane bezpośrednie wsparcie dochodu w przypadku osób znajdujących się w najtrudniejszej sytuacji pomogłoby przeprowadzić sprawiedliwą transformację. Takie wsparcie należy rozumieć jako tymczasowy środek towarzyszący obniżeniu emisyjności sektorów mieszkalnictwa i transportu. Nie miałoby ono trwałego charakteru, ponieważ nie eliminuje podstawowych przyczyn ubóstwa energetycznego i transportowego. Przedmiotowe wsparcie powinno dotyczyć wyłącznie bezpośrednich skutków włączenia budownictwa i transportu drogowego do zakresu stosowania dyrektywy 2003/87/WE, a nie kosztów energii elektrycznej lub ogrzewania związanych z włączeniem produkcji energii elektrycznej i ciepła do zakresu stosowania tej dyrektywy. Czas trwania kwalifikowalności do takiego bezpośredniego wsparcia dochodu powinien być ograniczony.

(18) Biorąc pod uwagę znaczenie przeciwdziałania zmianie klimatu zgodnie z zobowiązaniami wynikającymi z porozumienia paryskiego i zobowiązaniem do realizacji celów zrównoważonego rozwoju Organizacji Narodów Zjednoczonych, działania na podstawie niniejszego rozporządzenia powinny przyczynić się do osiągnięcia wartości docelowej, zgodnie z którą 30 % wszystkich wydatków w ramach wieloletnich ram finansowych na lata 2021–2027 należy przeznaczyć na uwzględnianie kwestii klimatu, oraz powinny przyczynić się do przeznaczenia 10 % rocznych wydatków na cele związane z różnorodnością biologiczną w latach 2026–2027, przy uwzględnieniu faktu, że cele klimatyczne i cele dotyczące różnorodności biologicznej częściowo się pokrywają. W tym celu metodykę określoną w załączniku II do rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1060[33] należy

[33] Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1060 z dnia 24 czerwca 2021 r. ustanawiające wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego,

stosować do oznaczania wydatków Funduszu. Fundusz powinien wspierać działania, które są w pełni zgodne z unijnymi normami i priorytetami w zakresie klimatu i środowiska oraz zasadą „nie czyń poważnych szkód” w rozumieniu art. 17 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2020/852[34]. W planach należy uwzględnić jedynie takie środki i inwestycje. Co do zasady należy uznać, że środki bezpośredniego wsparcia dochodu mają niewielki przewidywalny wpływ na cele środowiskowe i jako takie należy uznać je za zgodne z zasadą „nie czyń poważnych szkód”. Komisja zamierza wydać wytyczne techniczne dla państw członkowskich z dużym wyprzedzeniem wobec przygotowania planów. W wytycznych wyjaśniony zostanie sposób, w jaki środki i inwestycje muszą być zgodne z zasadą „nie czyń poważnych szkód” w rozumieniu art. 17 rozporządzenia (UE) 2020/852. W 2021 r. Komisja zamierza przedstawić wniosek w sprawie zaleceń Rady dotyczących sposobu uwzględnienia społecznych aspektów transformacji ekologicznej.

(19) Ustalanie opłat za emisję gazów cieplarnianych wpływa w szczególny sposób na kobiety, ponieważ stanowią one 85 % osób samotnie wychowujących dzieci. Rodziny z jednym rodzicem są szczególne zagrożone ubóstwem dzieci. W całym okresie przygotowywania i realizacji planów zapewniających, aby nikt nie został pominięty, należy brać pod uwagę i promować równość płci i równe szanse dla wszystkich – uwzględniając te cele w głównym nurcie działań – a także kwestie dostępności dla osób z niepełnosprawnościami.

(20) Państwa członkowskie powinny przedłożyć swoje plany wraz z aktualizacją swoich zintegrowanych krajowych planów w dziedzinie energii i klimatu zgodnie z art. 14 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/1999[35]. Plany te powinny obejmować środki, które mają być sfinansowane, ich szacunkowe koszty oraz wkład krajowy. Powinny również obejmować najważniejsze cele pośrednie i wartości docelowe pozwalające ocenić skuteczność wdrażania środków.

(21) Fundusz oraz plany powinny być spójne z planowanymi przez państwa członkowskie reformami oraz podjętymi przez nie zobowiązaniami w ramach ich zaktualizowanych zintegrowanych krajowych planów w dziedzinie energii i klimatu zgodnie z rozporządzeniem (UE) 2018/1999, na mocy dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady [rrrr/nnn] [wniosek dotyczący przekształcenia dyrektywy 2012/27/UE w sprawie efektywności energetycznej][36], zgodnie z Planem działania na rzecz Europejskiego filaru praw socjalnych[37], Europejskim Funduszem Społecznym Plus (EFS+) ustanowionym rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE)

Europejskiego Funduszu Społecznego Plus, Funduszu Spójności, Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji i Europejskiego Funduszu Morskiego, Rybackiego i Akwakultury, a także przepisy finansowe na potrzeby tych funduszy oraz na potrzeby Funduszu Azylu, Migracji i Integracji, Funduszu Bezpieczeństwa Wewnętrznego i Instrumentu Wsparcia Finansowego na rzecz Zarządzania Granicami i Polityki Wizowej (Dz.U. L 231 z 30.6.2021, s. 159).

34 Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2020/852 z dnia 18 czerwca 2020 r. w sprawie ustanowienia ram ułatwiających zrównoważone inwestycje, zmieniające rozporządzenie (UE) 2019/2088 (Dz.U. L 198 z 22.6.2020, s. 13).

35 Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/1999 z dnia 11 grudnia 2018 r. w sprawie zarządzania unią energetyczną i działaniami w dziedzinie klimatu, zmiany rozporządzeń Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 663/2009 i (WE) nr 715/2009, dyrektyw Parlamentu Europejskiego i Rady 94/22/WE, 98/70/WE, 2009/31/WE, 2009/73/WE, 2010/31/UE, 2012/27/UE i 2013/30/UE, dyrektyw Rady 2009/119/WE i (UE) 2015/652 oraz uchylenia rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 525/2013 (Dz.U. L 328 z 21.12.2018, s. 1).

36 [dodać odesłanie]

37 Zatwierdzony przez Radę Europejską w dniach 24–25 czerwca 2021 r.

2021/1057[38], terytoialnymi planami sprawiedliwej transformacji na podstawie rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1056[39] oraz długoterminowymi strategiami państw członkowskich w zakresie renowacji budynków na podstawie dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2010/31/UE[40], a także być objęte ramami tych reform i zobowiązań. W celu zapewnienia skuteczności administracyjnej w stosownych przypadkach informacje zawarte w planach powinny być spójne z wymienionym wyżej prawodawstwem i planami.

(22) Unia powinna wspierać państwa członkowskie środkami finansowymi na realizację ich planów za pośrednictwem Społecznego Funduszu Klimatycznego. Płatności ze Społecznego Funduszu Klimatycznego należy uwarunkować osiągnięciem zawartych w planach celów pośrednich i wartości docelowych. Pozwoliłoby to na skuteczne uwzględnienie krajowych uwarunkowań i priorytetów przy jednoczesnym uproszczeniu finansowania i ułatwieniu jego integracji z innymi krajowymi programami wydatków, gwarantując tym samym wpływ i integralność wydatkowania UE.

(23) Pula środków finansowych Funduszu powinna zasadniczo być proporcjonalna do kwot odpowiadających 25 % spodziewanych dochodów z tytułu włączenia budynków i transportu drogowego do zakresu dyrektywy 2003/87/WE w latach 2026–2032. Na podstawie decyzji Rady (UE, Euratom) 2020/2053[41] państwa członkowskie powinny udostępnić te dochody budżetowi Unii jako zasoby własne. Państwa członkowskie mają samodzielnie finansować 50 % całkowitych kosztów całkowitych kosztów planów. W tym celu, jak również na potrzeby inwestycji i środków mających na celu przyspieszenie i złagodzenie wymaganej transformacji dla obywateli odczuwających jej negatywne skutki, państwa członkowskie powinny między innymi wykorzystać do tego celu swoje oczekiwane dochody z handlu emisjami w sektorach budownictwa i transportu drogowego na mocy dyrektywy 2003/87/WE.

(24) Fundusz powinien wspierać środki, które są zgodne z zasadą dodatkowości finansowania unijnego. Poza należycie uzasadnionymi przypadkami Fundusz nie powinien zastępować powtarzających się wydatków krajowych.

(25) Aby zapewnić skuteczną i spójną alokację środków finansowych i poszanowanie zasady należytego zarządzania finansami, działania prowadzone na podstawie niniejszego rozporządzenia powinny być spójne i uzupełniać się z bieżącymi programami unijnymi, przy jednoczesnym unikaniu podwójnego finansowania tego samego wydatku w ramach Funduszu i innych programów unijnych. W szczególności Komisja i państwa członkowskie powinny zapewnić na wszystkich etapach procesu efektywną koordynację w celu zachowania zgodności, spójności, komplementarności i synergii różnych źródeł finansowania. W tym celu państwa członkowskie powinny być zobowiązane, przy przedkładaniu Komisji swoich planów, do przedstawienia

---

38 Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1057 z dnia 24 czerwca 2021 r. ustanawiające Europejski Fundusz Społeczny Plus (EFS+) oraz uchylające rozporządzenie (UE) nr 1296/2013 (Dz.U. L 231 z 30.6.2021, s. 21).

39 Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1056 z dnia 24 czerwca 2021 r. ustanawiające Fundusz na rzecz Sprawiedliwej Transformacji (Dz.U. L 231 z 30.6.2021, s. 1).

40 Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2010/31/UE z dnia 19 maja 2010 r. w sprawie charakterystyki energetycznej budynków (Dz.U. L 153 z 18.6.2010, s. 13).

41 Decyzja Rady (UE, Euratom) 2020/2053 z dnia 14 grudnia 2020 r. w sprawie systemu zasobów własnych Unii Europejskiej oraz uchylająca decyzję 2014/335/UE, Euratom (Dz.U. L 424 z 15.12.2020, s. 1).

stosownych informacji na temat istniejącego lub planowanego finansowania unijnego. Wsparcie finansowe w ramach Funduszu powinno mieć charakter dodatkowy w stosunku do wsparcia udzielanego z innych programów i instrumentów unijnych. Środki i inwestycje finansowane w ramach Funduszu powinny mieć możliwość otrzymania finansowania również z innych programów i instrumentów unijnych, pod warunkiem że takie wsparcie nie pokrywa tych samych kosztów.

(26) Płatności należy dokonywać na podstawie decyzji Komisji upoważniającej do dokonania wypłaty na rzecz zainteresowanego państwa członkowskiego. W związku z tym konieczne jest odstępstwo od art. 116 ust. 2 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, Euratom) 2018/1046[42], tak by termin płatności mógł rozpoczynać swój bieg z dniem poinformowania zainteresowanego państwa członkowskiego przez Komisję o tej decyzji, a nie z dniem wpłynięcia wniosku o płatność.

(27) W celu zapewnienia przejrzystych zasad monitorowania i oceny należy przekazać Komisji uprawnienia do przyjęcia aktów zgodnie z art. 290 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej w odniesieniu do określenia wspólnych wskaźników na potrzeby sprawozdawczości z postępów oraz na potrzeby monitorowania i oceny realizacji planów. Szczególnie ważne jest, aby w czasie prac przygotowawczych Komisja prowadziła stosowne konsultacje, w tym na poziomie ekspertów, oraz aby konsultacje te prowadzone były zgodnie z zasadami określonymi w Porozumieniu międzyinstytucjonalnym w sprawie lepszego stanowienia prawa z dnia 13 kwietnia 2016 r. W szczególności, aby zapewnić udział na równych zasadach Parlamentu Europejskiego i Rady w przygotowaniu aktów delegowanych, instytucje te otrzymują wszelkie dokumenty w tym samym czasie co eksperci państw członkowskich, a eksperci tych instytucji mogą systematycznie brać udział w posiedzeniach grup eksperckich Komisji zajmujących się przygotowaniem aktów delegowanych.

(28) Wdrażanie Funduszu powinno odbywać się zgodnie z zasadą należytego zarządzania finansowego, obejmującą skuteczne zapobieganie nadużyciom finansowym, oszustwom podatkowym, uchylaniu się od opodatkowania, korupcji i konfliktom interesów oraz ich ściganie.

(29) Ze względu na należyte zarządzanie finansami, przy jednoczesnym poszanowaniu opartego na wynikach charakteru Funduszu, należy określić szczegółowe przepisy dotyczące zobowiązań budżetowych, płatności oraz zawieszania i odzyskiwania środków finansowych, a także rozwiązywania umów dotyczących wsparcia finansowego. Państwa członkowskie powinny zastosować odpowiednie środki w celu zapewnienia, by wykorzystanie środków finansowych w związku z działaniami wspieranymi przez Fundusz było zgodne z mającym zastosowanie prawem unijnym i krajowym. W stosownych przypadkach państwa członkowskie muszą zapewnić, aby wsparcie takie było udzielane zgodnie z unijnymi zasadami pomocy państwa. Powinny one w szczególności zapewnić zapobieganie nadużyciom finansowym, korupcji i konfliktom interesów, a także ich wykrywanie i korygowanie oraz unikanie podwójnego finansowania w ramach Funduszu i innych programów unijnych. Powinna istnieć możliwość rozwiązywania umów dotyczących wsparcia finansowego,

[42] Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, Euratom) 2018/1046 z dnia 18 lipca 2018 r. w sprawie zasad finansowych mających zastosowanie do budżetu ogólnego Unii, zmieniające rozporządzenia (UE) nr 1296/2013, (UE) nr 1301/2013, (UE) nr 1303/2013, (UE) nr 1304/2013, (UE) nr 1309/2013, (UE) nr 1316/2013, (UE) nr 223/2014 i (UE) nr 283/2014 oraz decyzję nr 541/2014/UE, a także uchylające rozporządzenie (UE, Euratom) nr 966/2012 (Dz.U. L 193 z 30.7.2018, s. 1).

a także zmniejszania i odzyskiwania alokacji finansowej w przypadku, gdy dane państwo członkowskie nie zrealizowało w zadowalający sposób planu lub w przypadku poważnych nieprawidłowości, a mianowicie nadużyć finansowych, korupcji i konfliktów interesów w związku z działaniami wspieranymi przez Fundusz bądź w przypadku poważnego naruszenia zobowiązania przewidzianego w umowach dotyczących wsparcia finansowego. Należy ustanowić odpowiednie procedury o charakterze kontradyktoryjnym w celu zapewnienia poszanowania prawa państw członkowskich do przedstawienia uwag w związku z decyzją Komisji dotyczącą zawieszenia i odzyskania wypłaconych kwot, a także rozwiązania umów dotyczących wsparcia finansowego.

(30) Komisja powinna zapewnić skuteczną ochronę interesów finansowych Unii. Choć główna odpowiedzialność za zapewnienie wdrożenia Funduszu zgodnie z odpowiednim prawem unijnym i krajowym spoczywa na samym państwie członkowskim, należy umożliwić Komisji otrzymanie od państw członkowskich wystarczających zapewnień w tym zakresie. W tym celu przy wdrażaniu Funduszu państwa członkowskie powinny zapewnić funkcjonowanie skutecznego i wydajnego systemu kontroli wewnętrznej oraz odzyskiwać kwoty nienależnie wypłacone lub niewłaściwie wykorzystane. W tym względzie państwa członkowskie powinny mieć możliwość polegania na swoich zwykłych krajowych systemach zarządzania budżetem. Państwa członkowskie powinny gromadzić, rejestrować i przechowywać w systemie elektronicznym ustandaryzowane kategorie danych i informacji umożliwiających zapobieganie poważnym nieprawidłowościom, to jest nadużyciom finansowym, korupcji i konfliktom interesów w odniesieniu do działań wspieranych przez Fundusz, oraz wykrywanie tych nieprawidłowości i ich korygowanie. Komisja powinna udostępnić system informacji i monitorowania, w tym jednolite narzędzie do eksploracji danych i punktowej oceny ryzyka, w celu uzyskania dostępu do tych danych i informacji oraz ich analizy z myślą o obowiązkowym zastosowaniu przez państwa członkowskie.

(31) Komisja, Europejski Urząd ds. Zwalczania Nadużyć Finansowych (OLAF), Trybunał Obrachunkowy oraz, w stosownych przypadkach, Prokuratura Europejska (EPPO) powinny mieć możliwość korzystania z systemu informacji i monitorowania w ramach swoich kompetencji i uprawnień.

(32) Państwom członkowskim i Komisji należy zezwolić na przetwarzanie danych osobowych jedynie wtedy, gdy jest to niezbędne do celów uzyskania absolutorium oraz zapewnienia audytu i kontroli, informacji, komunikacji i promocji wykorzystania środków finansowych w związku z działaniami służącymi realizacji w ramach Funduszu. Dane osobowe powinny być przetwarzane zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679[43] lub rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/1725[44], w zależności od tego, które z nich ma zastosowanie.

---

[43] Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych) (Dz.U. L 119 z 4.5.2016, s. 1).

[44] Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/1725 z dnia 23 października 2018 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych przez instytucje, organy i jednostki organizacyjne Unii i swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia rozporządzenia (WE) nr 45/2001 i decyzji nr 1247/2002/WE (Dz.U. L 295 z 21.11.2018, s. 39).

(33) Zgodnie z rozporządzeniem (UE, Euratom) 2018/1046, rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, Euratom) nr 883/2013[45] i rozporządzeniami Rady (Euratom, WE) nr 2988/95[46], (WE, Euratom) nr 2185/96[47] i (UE) 2017/1939[48] interesy finansowe Unii należy chronić za pomocą proporcjonalnych środków, w tym środków w zakresie zapobiegania nadużyciom finansowym, korupcji i konfliktom interesów, ich wykrywania, korygowania i prowadzenia w ich sprawie postępowań oraz, w stosownych przypadkach, nakładania kar administracyjnych. W szczególności, zgodnie z rozporządzeniem (Euratom, WE) nr 2185/96 i rozporządzeniem (UE, Euratom) nr 883/2013, OLAF jest uprawniony do prowadzenia dochodzeń administracyjnych, w tym kontroli na miejscu i inspekcji, w celu ustalenia, czy miały miejsce nadużycia finansowe, korupcja, konflikty interesów lub wszelka inna nielegalna działalność na szkodę interesów finansowych Unii. Zgodnie z rozporządzeniem (UE) 2017/1939 Prokuratura Europejska (EPPO) jest uprawniona do prowadzenia postępowań przygotowawczych oraz wnoszenia i popierania oskarżeń w sprawie nadużyć finansowych, korupcji, konfliktu interesów i innych przestępstw naruszających interesy finansowe Unii, jak przewidziano w dyrektywie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/1371[49]. Zgodnie z rozporządzeniem (UE, Euratom) 2018/1046 każda osoba lub podmiot, które otrzymują środki z budżetu Unii, mają w pełni współpracować w celu ochrony interesów finansowych Unii, przyznać Komisji, OLAF, Trybunałowi Obrachunkowemu oraz, w przypadku państw członkowskich, które uczestniczą we wzmocnionej współpracy na podstawie rozporządzenia (UE) 2017/1939, EPPO, niezbędne prawa i dostęp, a także zapewniać, aby wszelkie osoby trzecie uczestniczące w wykonywaniu środków finansowych finansowanych z budżetu Unii przyznały tym organom równoważne prawa.

(34) Do niniejszego rozporządzenia stosuje się horyzontalne przepisy finansowe przyjęte przez Parlament Europejski i Radę na podstawie art. 322 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej. Przepisy te, ustanowione rozporządzeniem (UE, Euratom) 2018/1046, określają w szczególności procedurę ustanawiania i wykonania budżetu w drodze dotacji, zamówień, nagród, zarządzania pośredniego oraz przewidują kontrole wykonywania obowiązków przez podmioty upoważnione do działań finansowych. Zasady przyjęte na podstawie art. 322 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej obejmują także ogólny system warunkowości służący ochronie budżetu Unii,

---

45 Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, Euratom) nr 883/2013 z dnia 11 września 2013 r. dotyczące dochodzeń prowadzonych przez Europejski Urząd ds. Zwalczania Nadużyć Finansowych (OLAF) oraz uchylające rozporządzenie (WE) nr 1073/1999 Parlamentu Europejskiego i Rady i rozporządzenie Rady (Euratom) nr 1074/1999 (Dz.U. L 248 z 18.9.2013, s. 1).

46 Rozporządzenie Rady (WE, Euratom) nr 2988/95 z dnia 18 grudnia 1995 r. w sprawie ochrony interesów finansowych Wspólnot Europejskich (Dz.U. L 312 z 23.12.1995, s. 1).

47 Rozporządzenie Rady (Euratom, WE) nr 2185/96 z dnia 11 listopada 1996 r. w sprawie kontroli na miejscu oraz inspekcji przeprowadzanych przez Komisję w celu ochrony interesów finansowych Wspólnot Europejskich przed nadużyciami finansowymi i innymi nieprawidłowościami (Dz.U. L 292 z 15.11.1996, s. 2).

48 Rozporządzenie Rady (UE) 2017/1939 z dnia 12 października 2017 r. wdrażające wzmocnioną współpracę w zakresie ustanowienia Prokuratury Europejskiej (EPPO) (Dz.U. L 283 z 31.10.2017, s. 1).

49 Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/1371 z dnia 5 lipca 2017 r. w sprawie zwalczania za pośrednictwem prawa karnego nadużyć na szkodę interesów finansowych Unii (Dz.U. L 198 z 28.7.2017, s. 29).

PRZYJMUJĄ NINIEJSZE ROZPORZĄDZENIE:

ROZDZIAŁ I
PRZEPISY OGÓLNE

Artykuł 1

Przedmiot, zakres i cele

Ustanawia się Społeczny Fundusz Klimatyczny („Fundusz”).

Zapewnia on państwom członkowskim wsparcie w zakresie finansowania środków i inwestycji uwzględnionych w ich planach społeczno-klimatycznych („plany”).

Środki i inwestycje wspierane w ramach Funduszu przynoszą korzyści znajdującym się w trudnej sytuacji gospodarstwom domowym, mikroprzedsiębiorstwom i użytkownikom transportu, na które włączenie emisji gazów cieplarnianych z budynków i transportu drogowego w zakres dyrektywy 2003/87/WE będzie wywierać szczególny wpływ, zwłaszcza gospodarstwom domowym doświadczającym ubóstwa energetycznego i obywatelom, dla których transport publiczny nie jest rozwiązaniem alternatywnym wobec samochodów prywatnych (w regionach oddalonych i na obszarach wiejskich).

Ogólnym celem Funduszu jest przyczynienie się do transformacji w kierunku neutralności klimatycznej poprzez przeciwdziałanie społecznym skutkom włączenia emisji gazów cieplarnianych z budynków i transportu drogowego w zakres dyrektywy 2003/87/WE. Celem szczegółowym Funduszu jest wspieranie znajdujących się w trudnej sytuacji gospodarstw domowych, mikroprzedsiębiorstw i użytkowników transportu w drodze tymczasowego bezpośredniego wsparcia dochodu oraz w drodze środków i inwestycji mających na celu zwiększenie efektywności energetycznej budynków, obniżenie emisyjności ogrzewania i chłodzenia budynków, w tym integrację energii ze źródeł odnawialnych, oraz zapewnienie lepszego dostępu do bezemisyjnych i niskoemisyjnych mobilności i transportu.

Artykuł 2

Definicje

Do celów niniejszego rozporządzenia stosuje się następujące definicje:

1) „renowacja budynków” oznacza wszelkiego rodzaju renowację budynków związaną z energią, w tym izolację przegród zewnętrznych budynku, tj. ścian, dachu, podłogi, wymianę okien, wymianę urządzeń grzewczych, chłodzących i kuchennych oraz instalację produkcji energii ze źródeł odnawialnych na miejscu;

2) „ubóstwo energetyczne” oznacza ubóstwo energetyczne zdefiniowane w art. 2 pkt [49] dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) [rrrr/nnn][50];

3) „szacunkowe łączne koszty planu” oznaczają szacunkowe łączne koszty środków i inwestycji uwzględnionych w przedłożonym planie;

---

50 [Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) [rrrr/nnn] (Dz.U. C […] z […], s. […]).] [Wniosek dotyczący przekształcenia dyrektywy 2012/27/UE w sprawie efektywności energetycznej.]

4) „alokacja finansowa” oznacza bezzwrotne wsparcie finansowe w ramach Funduszu dostępne do przydzielenia lub przydzielone państwu członkowskiemu;

5) „gospodarstwo domowe” oznacza prywatne gospodarstwo domowe zdefiniowane w art. 2 pkt 15 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/1700[51];

6) „cel pośredni” oznacza osiągnięcie jakościowe wykorzystywane do pomiaru postępów w realizacji środka lub inwestycji;

7) „wartość docelowa” oznacza osiągnięcie ilościowe wykorzystywane do pomiaru postępów w realizacji środka lub inwestycji;

8) „energia ze źródeł odnawialnych” oznacza energię z odnawialnych źródeł niekopalnych zdefiniowaną w art. 2 akapit drugi pkt 1 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/2001[52];

9) „mikroprzedsiębiorstwo” oznacza przedsiębiorstwo, które zatrudnia mniej niż 10 pracowników i którego roczny obrót lub roczny bilans obliczony zgodnie z art. 3–6 załącznika I do rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014[53] nie przekracza 2 mln EUR;

10) „użytkownik transportu” oznacza gospodarstwa domowe lub mikroprzedsiębiorstwa, które korzystają z różnych możliwości w zakresie transportu i mobilności;

11) „gospodarstwa domowe znajdujące się w trudnej sytuacji” oznaczają gospodarstwa domowe doświadczające ubóstwa energetycznego lub gospodarstwa domowe, w tym gospodarstwa domowe o niższym średnim dochodzie, które w znacznym stopniu odczuwają wpływ włączenia budynków w zakres dyrektywy 2003/87/WE na ceny i nie mają środków na renowację zajmowanego przez siebie budynku;

12) „mikroprzedsiębiorstwa znajdujące się w trudnej sytuacji” oznaczają mikroprzedsiębiorstwa, które w znacznym stopniu odczuwają wpływ włączenia budynków w zakres dyrektywy 2003/87/WE na ceny i nie mają środków na renowację zajmowanego przez siebie budynku;

13) „użytkownicy transportu znajdujący się w trudnej sytuacji” oznaczają użytkowników transportu, w tym z gospodarstw domowych o niższym średnim dochodzie, którzy w znacznym stopniu odczuwają wpływ włączenia transportu drogowego w zakres dyrektywy 2003/87/WE na ceny i nie mają środków na zakup pojazdów bezemisyjnych i niskoemisyjnych lub na przejście na alternatywne zrównoważone rodzaje transportu, w tym transport publiczny, w szczególności w regionach oddalonych i na obszarach wiejskich.

---

51 Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/1700 z dnia 10 października 2019 r. ustanawiające wspólne ramy statystyk europejskich dotyczących osób i gospodarstw domowych, opartych na danych na poziomie indywidualnym zbieranych metodą doboru próby, zmieniające rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 808/2004, (WE) nr 452/2008 i (WE) nr 1338/2008 oraz uchylające rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1177/2003 i rozporządzenie Rady (WE) nr 577/980 (Dz.U. L 261 I z 14.10.2019, s. 1).

52 Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/2001 z dnia 11 grudnia 2018 r. w sprawie promowania stosowania energii ze źródeł odnawialnych (Dz.U. L 328 z 21.12.2018, s. 82).

53 Rozporządzenie Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznające niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu Tekst mający znaczenie dla EOG (Dz.U. L 187 z 26.6.2014, s. 1).

ROZDZIAŁ II

PLANY SPOŁECZNO-KLIMATYCZNE

Artykuł 3

Plany społeczno-klimatyczne

1. Każde państwo członkowskie przedkłada Komisji plan społeczno-klimatyczny („plan”) wraz z aktualizacją zintegrowanego krajowego planu w dziedzinie energii i klimatu, o którym mowa w art. 14 ust. 2 rozporządzenia (UE) 2018/1999, zgodnie z procedurą i harmonogramem określonymi w tym artykule. Plan zawiera spójny zestaw środków i inwestycji mających na celu zaradzenie skutkom ustalania opłat za emisję gazów cieplarnianych dla znajdujących się w trudnej sytuacji gospodarstw domowych, mikroprzedsiębiorstw oraz użytkowników transportu, aby zapewnić przystępne cenowo ogrzewanie, chłodzenie i mobilność, jednocześnie wspomagając środki niezbędne do osiągnięcia celów klimatycznych Unii i przyspieszając ich realizację.

2. W planie można uwzględnić środki krajowe zapewniające tymczasowe bezpośrednie wsparcie dochodów gospodarstw domowych znajdujących się w trudnej sytuacji i gospodarstw domowych, które są użytkownikami transportu znajdującymi się w trudnej sytuacji, w celu zmniejszenia wpływu wzrostu cen paliw kopalnych wynikającego z włączenia budynków i transportu drogowego w zakres dyrektywy 2003/87/WE.

3. W planie uwzględnia się projekty krajowe, których celem jest:

   a) finansowanie środków i inwestycji mających na celu zwiększenie efektywności energetycznej budynków, wdrożenie środków poprawy efektywności energetycznej, przeprowadzenie renowacji budynków oraz obniżenie emisyjności ogrzewania i chłodzenia budynków, w tym integrację wytwarzania energii ze źródeł odnawialnych;

   b) finansowanie środków i inwestycji mających na celu zwiększenie wykorzystania bezemisyjnych i niskoemisyjnych mobilności i transportu.

Artykuł 4

Zawartość planów społeczno-klimatycznych

1. Plany społeczno-klimatyczne obejmują w szczególności następujące elementy:

   a) konkretne środki i inwestycje zgodnie z art. 3, których celem jest ograniczenie skutków, o których mowa w lit. c) niniejszego ustępu, wraz z wyjaśnieniem, w jaki sposób skutecznie przyczyniłyby się one do osiągnięcia celów określonych w art. 1 w ogólnym kontekście odpowiednich polityk państwa członkowskiego;

   b) konkretne środki towarzyszące niezbędne do realizacji środków i inwestycji przewidzianych w planie oraz ograniczenia skutków, o których mowa w lit. c), jak również informacje na temat istniejącego lub planowanego finansowania środków i inwestycji z innych źródeł unijnych, międzynarodowych, publicznych lub prywatnych;

c) oszacowanie prawdopodobnych skutków tego wzrostu cen dla gospodarstw domowych, a w szczególności dla występowania ubóstwa energetycznego, dla mikroprzedsiębiorstw i dla użytkowników transportu, obejmujące w szczególności oszacowanie i określenie znajdujących się w trudnej sytuacji gospodarstw domowych, mikroprzedsiębiorstw oraz użytkowników transportu; skutki te należy analizować z zachowaniem odpowiedniego poziomu dezagregacji na poziomie regionalnym, uwzględniając takie elementy jak dostęp do transportu publicznego i podstawowych usług oraz identyfikując obszary, na które mają one największy wpływ, w szczególności terytoria oddalone i wiejskie;

d) w przypadku gdy w planie przewidziano środki, o których mowa w art. 3 ust. 2, kryteria identyfikacji kwalifikujących się odbiorców końcowych, wskazanie planowanego terminu realizacji przedmiotowych środków oraz ich uzasadnienie na podstawie szacunków ilościowych i jakościowe wyjaśnienie, w jaki sposób działania przewidziane w planie mają zmniejszyć ubóstwo energetyczne i transportowe oraz podatność gospodarstw domowych, mikroprzedsiębiorstw i użytkowników transportu na wzrost cen transportu drogowego i paliw do ogrzewania;

e) planowane cele pośrednie, wartości docelowe i orientacyjny harmonogram realizacji środków i inwestycji, które należy zakończyć do dnia 31 lipca 2032 r.;

f) szacunkowe łączne koszty planu wraz z odpowiednim uzasadnieniem kosztów oraz wyjaśnieniem, na ile są one zgodne z zasadą efektywności kosztowej i proporcjonalne do spodziewanego oddziaływania planu;

g) planowany wkład krajowy na poczet szacowanych łącznych kosztów, obliczony zgodnie z art. 14;

h) wyjaśnienie, w jaki sposób w planie zapewniono, aby żadna z ujętych w nim inwestycji ani żaden z ujętych w nim środków nie wyrządzały poważnych szkód, jeżeli chodzi o możliwość osiągnięcia celów środowiskowych w rozumieniu art. 17 rozporządzenia (UE) 2020/852; w tym celu Komisja przedstawia państwom członkowskim wytyczne techniczne dotyczące zakresu Funduszu; w przypadku środków, o których mowa w art. 3 ust. 2, nie jest wymagane żadne wyjaśnienie;

i) ustalenia dotyczące skutecznego monitorowania i realizacji planu przez dane państwo członkowskie, w szczególności proponowanych celów pośrednich i wartości docelowych, w tym wskaźników realizacji środków i inwestycji, które w stosownych przypadkach są dostępne w Urzędzie Statystycznym Unii Europejskiej oraz w Obserwatorium Ubóstwa Energetycznego, zgodnie z zaleceniem Komisji 2020/1563[54] dotyczącym ubóstwa energetycznego;

j) w odniesieniu do przygotowania i, jeżeli to możliwe, realizacji planu: podsumowanie procesu konsultacji, przeprowadzonych zgodnie z art. 10 rozporządzenia (UE) 2018/1999 i krajowymi uregulowaniami, z władzami lokalnymi i regionalnymi, partnerami społecznymi, organizacjami społeczeństwa obywatelskiego, organizacjami młodzieżowymi i innymi

[54] Dz.U. L 357 z 27.10.2020, s. 35.

odpowiednimi zainteresowanymi stronami, jak również sposób odzwierciedlenia w planie wkładu zainteresowanych stron;

k) wyjaśnienie systemu państwa członkowskiego mającego na celu zapobieganie korupcji, nadużyciom finansowym i konfliktom interesów, a także ich wykrywanie i eliminowanie podczas korzystania ze środków finansowych w ramach Funduszu, oraz ustalenia mające na celu unikanie podwójnego finansowania w ramach Funduszu i innych programów unijnych.

2. Plany są zgodne z zawartymi w nich informacjami i zobowiązaniami podjętymi przez państwa członkowskie w ramach Planu działania na rzecz Europejskiego filaru praw socjalnych oraz z Europejskim Funduszem Społecznym Plus (EFS+) ustanowionym rozporządzeniem (UE) 2021/1057, programami operacyjnymi polityki spójności państw członkowskich na mocy rozporządzenia (UE) 2021/1058[55], ich planami odbudowy i zwiększania odporności zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/241[56], długoterminowymi strategiami państw członkowskich w zakresie renowacji budynków na podstawie dyrektywy 2010/31/UE oraz w ramach ich zaktualizowanych zintegrowanych krajowych planów w dziedzinie energii i klimatu na podstawie rozporządzenia (UE) 2018/1999. Stanowią one również uzupełnienie terytorialnych planów sprawiedliwej transformacji na podstawie rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1056[57].

3. Przygotowując swoje plany, państwa członkowskie mogą zwrócić się do Komisji o zorganizowanie wymiany dobrych praktyk. Państwa członkowskie mogą również zwrócić się o wsparcie techniczne w ramach instrumentu ELENA ustanowionego umową Komisji z Europejskim Bankiem Inwestycyjnym z 2009 r. lub w ramach Instrumentu Wsparcia Technicznego ustanowionego rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/240[58].

ROZDZIAŁ III

WSPARCIE Z FUNDUSZU NA RZECZ PLANÓW SPOŁECZNO-KLIMATYCZNYCH

Artykuł 5

Zasady funkcjonowania Funduszu i kwalifikowalność

1. Fundusz zapewnia państwom członkowskim wsparcie finansowe na rzecz finansowania środków i inwestycji określonych w ich planach.

2. Wypłata wsparcia jest uzależniona od osiągnięcia celów pośrednich i wartości docelowych dotyczących środków i inwestycji określonych w planach. Te cele

---

55 Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1058 z dnia 24 czerwca 2021 r. w sprawie Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego i Funduszu Spójności (Dz.U. L 231 z 30.6.2021, s. 60).

56 Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/241 z dnia 12 lutego 2021 r. ustanawiające Instrument na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności (Dz.U. L 57 z 18.2.2021, s. 17).

57 Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1056 z dnia 24 czerwca 2021 r. ustanawiające Fundusz na rzecz Sprawiedliwej Transformacji (Dz.U. L 231 z 30.6.2021, s. 1).

58 Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/240 z dnia 10 lutego 2021 r. ustanawiające Instrument Wsparcia Technicznego (Dz.U. L 57 z 18.2.2021, s. 1).

pośrednie i wartości docelowe są zgodne z celami klimatycznymi Unii i obejmują w szczególności:

a) efektywność energetyczną;

b) renowację budynków;

c) bezemisyjne i niskoemisyjne mobilność i transport;

d) redukcje emisji gazów cieplarnianych;

e) zmniejszenie liczby gospodarstw domowych znajdujących się w trudnej sytuacji, zwłaszcza gospodarstw domowych doświadczających ubóstwa energetycznego, mikroprzedsiębiorstw znajdujących się w trudnej sytuacji oraz użytkowników transportu znajdujących się w trudnej sytuacji, w tym w regionach oddalonych i na obszarach wiejskich.

3. W ramach Funduszu wspierane są wyłącznie środki i inwestycje zgodne z zasadą „nie czyń poważnych szkód", o której mowa w art. 17 rozporządzenia (UE) 2020/852.

Artykuł 6

Środki i inwestycje, które należy uwzględnić w szacunkowych łącznych kosztach społecznych planów w dziedzinie klimatu

1. Państwa członkowskie mogą uwzględnić koszty środków zapewniających tymczasowe bezpośrednie wsparcie dochodu gospodarstw domowych znajdujących się w trudnej sytuacji i gospodarstw domowych znajdujących się w trudnej sytuacji, które są użytkownikami transportu, w celu zamortyzowania wzrostu cen transportu drogowego i paliw do ogrzewania. Wsparcie takie maleje z upływem czasu i jest ograniczone do bezpośredniego oddziaływania handlu uprawnieniami do emisji na budynki i transport drogowy. Czas trwania kwalifikowalności do takiego bezpośredniego wsparcia dochodu ustaje w terminach określonych zgodnie z art. 4 ust. 1 lit. d).

2. Państwa członkowskie mogą uwzględnić w szacunkowych łącznych kosztach planów koszty następujących środków i inwestycji, pod warunkiem że przynoszą one korzyści głównie znajdującym się w trudnej sytuacji gospodarstwom domowym, mikroprzedsiębiorstwom lub użytkownikom transportu i mają na celu:

a) wspieranie renowacji budynków, zwłaszcza w przypadku osób zajmujących budynki o najgorszej charakterystyce energetycznej, w tym w formie wsparcia finansowego lub zachęt podatkowych, takich jak możliwość odliczenia kosztów renowacji od czynszu, niezależnie od tego, kto jest właścicielem budynków;

b) przyczynianie się do obniżenia emisyjności, w tym elektryfikacji, ogrzewania i chłodzenia budynków oraz gotowania w nich, a także do integracji energii ze źródeł odnawialnych, co przyczynia się do osiągnięcia oszczędności energii;

c) wspieranie podmiotów publicznych i prywatnych w opracowywaniu i zapewnianiu przystępnych cenowo rozwiązań z zakresu renowacji budynków pod kątem efektywności energetycznej oraz odpowiednich instrumentów finansowania zgodnie ze społecznymi celami Funduszu;

d) zapewnienie dostępu do bezemisyjnych i niskoemisyjnych pojazdów i rowerów, w tym wsparcie finansowe na ich zakup lub zachęty podatkowe do ich zakupu, jak również do odpowiedniej infrastruktury publicznej i prywatnej, w tym infrastruktury ładowania i tankowania paliwa; w przypadku wsparcia dotyczącego pojazdów niskoemisyjnych przedstawia się harmonogram stopniowego zmniejszania wsparcia;

e) przyznanie bezpłatnego dostępu do transportu publicznego lub dostosowanych taryf za dostęp do transportu publicznego, a także wspieranie mobilności zgodnej z zasadami zrównoważonego rozwoju na żądanie i usług w zakresie mobilności współdzielonej;

f) wspieranie podmiotów publicznych i prywatnych w rozwijaniu i zapewnianiu przystępnych cenowo usług w zakresie bezemisyjnych i niskoemisyjnych mobilności i transportu oraz w korzystaniu z atrakcyjnych możliwości w zakresie aktywnej mobilności na obszarach wiejskich, wyspiarskich, górskich, w regionach oddalonych i mniej dostępnych, czy w regionach lub na obszarach słabiej rozwiniętych, w tym na słabiej rozwiniętych obszarach podmiejskich.

Artykuł 7

Wyłączenia z szacunkowych łącznych kosztów planów społeczno-klimatycznych

1. W ramach Funduszu nie wspiera się, a szacunkowe łączne koszty planów nie obejmują środków w formie bezpośredniego wsparcia dochodu zgodnie z art. 3 ust. 2 niniejszego rozporządzenia dla gospodarstw domowych już korzystających z:

   a) interwencji publicznej w poziom cen paliw objętych rozdziałem IVa dyrektywy 2003/87/WE;

   b) interwencji publicznych w zakresie ustalania cen dostaw gazu zgodnie z art. 3 ust. 3 dyrektywy 2009/73/WE.

2. W przypadku gdy dane państwo członkowskie udowodni w swoim planie, że interwencje publiczne, o których mowa w ust. 1, nie rekompensują w pełni wzrostu cen wynikającego z włączenia sektorów budynków i transportu drogowego w zakres dyrektywy 2003/87/WE, bezpośrednie wsparcie dochodu może zostać uwzględnione w szacunkowych łącznych kosztach w granicach nie w pełni zrekompensowanego wzrostu cen.

Artykuł 8

Przeniesienie korzyści na gospodarstwa domowe, mikroprzedsiębiorstwa i użytkowników transportu

Państwa członkowskie mogą uwzględnić w szacunkowych łącznych kosztach wsparcie finansowe udzielone podmiotom publicznym lub prywatnym innym niż znajdujące się w trudnej sytuacji gospodarstwa domowe i mikroprzedsiębiorstwa oraz użytkownicy transportu znajdujący się w trudnej sytuacji, jeśli podmioty te realizują środki i inwestycje, z których ostatecznie korzystają znajdujące się w trudnej sytuacji gospodarstwa domowe i mikroprzedsiębiorstwa oraz użytkownicy transportu znajdujący się w trudnej sytuacji.

Państwa członkowskie określają niezbędne zabezpieczenia ustawowe i umowne mające zapewnić, aby cała korzyść była przenoszona na gospodarstwa domowe, mikroprzedsiębiorstwa i użytkowników transportu.

Artykuł 9

Budżet

1. Pula środków finansowych na wdrażanie Funduszu na lata 2025–2027 wynosi 23 700 000 000 EUR według cen bieżących.

2. Pula środków finansowych na wdrażanie Funduszu na lata 2028–2032 wynosi 48 500 000 000 EUR według cen bieżących, z zastrzeżeniem dostępności kwot w ramach rocznych pułapów obowiązujących wieloletnich ram finansowych, o których mowa w art. 312 TFUE.

3. Z kwot, o których mowa w ust. 1 i 2, można również pokrywać wydatki związane z działaniami w zakresie przygotowania, monitorowania, kontroli, audytu i ewaluacji, niezbędnymi do zarządzania Funduszem i osiągnięcia jego celów, w szczególności wydatki na opracowania, spotkania z ekspertami, konsultacje z zainteresowanymi stronami, działalność informacyjną i komunikacyjną, w tym na sprzyjające włączeniu społecznemu działania informacyjne i komunikację instytucjonalną dotyczącą priorytetów politycznych Unii, w zakresie, w jakim są one związane z celami niniejszego rozporządzenia, wydatki związane z sieciami informatycznymi nastawionymi na przetwarzanie i wymianę informacji, instytucjonalnymi narzędziami informatycznymi, a także inne wydatki na pomoc techniczną i administracyjną, jakie ponosi Komisja w związku z zarządzaniem Funduszem. Wydatki mogą obejmować również koszty innych działań wspierających, takich jak kontrola jakości i monitorowanie w terenie projektów, a także koszty wzajemnego doradztwa i ekspertów związane z oceną i realizacją działań kwalifikowalnych.

Artykuł 10

Zasoby z programów objętych zarządzaniem dzielonym i wykorzystywanie zasobów

1. Zasoby przydzielone państwom członkowskim w ramach zarządzania dzielonego mogą, na ich wniosek, zostać przesunięte do Funduszu z zastrzeżeniem warunków określonych w odpowiednich przepisach rozporządzenia (UE) 2021/1060. Komisja wykonuje te środki bezpośrednio zgodnie z art. 62 ust. 1 akapit pierwszy lit. a) rozporządzenia (UE, Euratom) 2018/1046. Zasoby te wykorzystuje się wyłącznie na rzecz zainteresowanego państwa członkowskiego.

2. Państwa członkowskie mogą powierzyć instytucjom zarządzającym Europejskim Funduszem Społecznym Plus (EFS+) ustanowionym rozporządzeniem (UE) 2021/1057 oraz programami operacyjnymi polityki spójności na mocy rozporządzenia (UE) 2021/1058 realizację środków i inwestycji korzystających z niniejszego Funduszu, w stosownych przypadkach z uwagi na synergie z tymi funduszami unijnymi oraz zgodnie z celami Funduszu. Państwa członkowskie informują w swoich planach o zamiarze powierzenia realizacji tym organom.

3. Państwa członkowskie mogą włączyć do swojego planu, jako szacunkowe łączne koszty, płatności na dodatkowe wsparcie techniczne zgodnie z art. 7 rozporządzenia (UE) 2021/240 oraz kwotę wkładu pieniężnego na potrzeby modułu państw członkowskich zgodnie z odpowiednimi przepisami rozporządzenia (UE) 2021/523. Koszty te nie mogą przekraczać 4 % łącznej alokacji finansowej w ramach planu, a odpowiednie działania, określone w planie, muszą być zgodne z niniejszym rozporządzeniem.

Artykuł 11

Wdrażanie

Fundusz jest wdrażany przez Komisję w ramach zarządzania bezpośredniego zgodnie z odpowiednimi przepisami przyjętymi na podstawie art. 322 TFUE, w szczególności rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, Euratom) 2018/1046 i rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, Euratom) 2020/2092[59].

Artykuł 12

Finansowanie dodatkowe i uzupełniające

1. Wsparcie w ramach Funduszu ma charakter dodatkowy w stosunku do wsparcia udzielanego w ramach innych funduszy, programów i instrumentów unijnych. Środki i inwestycje wspierane w ramach Funduszu mogą otrzymywać wsparcie w ramach innych funduszy, programów i instrumentów unijnych, pod warunkiem że wsparcie takie nie pokrywa tych samych kosztów.
2. Wsparcie w ramach Funduszu ma charakter dodatkowy i nie zastępuje powtarzających się krajowych wydatków budżetowych.

Artykuł 13

Maksymalna alokacja finansowa

1. Maksymalną alokację finansową oblicza się dla każdego państwa członkowskiego w sposób opisany w załączniku I i załączniku II.
2. Każde państwo członkowskie może wystąpić z wnioskiem do wysokości swojej maksymalnej alokacji finansowej w celu realizacji swojego planu.

Artykuł 14

Wkład krajowy na poczet szacunkowych łącznych kosztów

1. Państwa członkowskie wnoszą wkład w wysokości co najmniej 50 % szacunkowych łącznych kosztów swoich planów.

[59] Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, Euratom) 2020/2092 z dnia 16 grudnia 2020 r. w sprawie ogólnego systemu warunkowości służącego ochronie budżetu Unii (Dz.U. L 433I, 22.12.2020, s. 1).

2. Wkład krajowy na poczet szacunkowych łącznych kosztów planów państw członkowskich obejmuje m.in. dochody ze sprzedaży na aukcji uprawnień tych państw do emisji zgodnie z rozdziałem IVa dyrektywy 2003/87/WE.

Artykuł 15

Ocena przeprowadzana przez Komisję

1. Komisja ocenia plan oraz – w stosownych przypadkach – zmiany do tego planu przedłożone przez państwo członkowskie zgodnie z art. 17 pod kątem zgodności z przepisami niniejszego rozporządzenia. Przy dokonywaniu tej oceny Komisja współpracuje ściśle z danym państwem członkowskim. Komisja może przedstawiać uwagi lub zwracać się o dodatkowe informacje. Dane państwo członkowskie przekazuje żądane dodatkowe informacje i może w razie potrzeby uzupełnić plan, w tym również po jego przedłożeniu. Dane państwo członkowskie i Komisja mogą w razie potrzeby uzgodnić przedłużenie terminu do dokonania oceny o rozsądny okres.

2. Komisja ocenia adekwatność, skuteczność, efektywność i spójność planu w następujący sposób:

   a) na potrzeby oceny adekwatności Komisja bierze pod uwagę następujące kryteria:

      (i) czy plan opracowano w odpowiedzi na skutki społeczne dla gospodarstw domowych i mikroprzedsiębiorstw znajdujących się w trudnej sytuacji oraz użytkowników transportu znajdujących się w trudnej sytuacji w danym państwie członkowskim i w reakcji na wyzwania stojące przed tymi podmiotami w związku z ustanowieniem systemu handlu emisjami w sektorach budownictwa i transportu drogowego na mocy rozdziału IVa dyrektywy 2003/87/WE, ze szczególnym uwzględnieniem gospodarstw domowych doświadczających ubóstwa energetycznego, po należytym wzięciu pod uwagę wyzwań zidentyfikowanych w przeprowadzonych przez Komisję ocenach aktualizacji zintegrowanego krajowego planu w dziedzinie energii i klimatu danego państwa członkowskiego oraz jego postępów w realizacji długoterminowego celu zakładającego osiągnięcie przez Unię neutralności klimatycznej do 2050 r. mierzonych zgodnie z art. 9 ust. 3, art. 13 i art. 29 rozporządzenia (UE) 2018/1999, a także zgodnie z zaleceniami Komisji dla państw członkowskich wydawanymi na podstawie art. 34 rozporządzenia (UE) 2018/1999. W tym kontekście bierze się pod uwagę szczególne wyzwania stojące przed danym państwem członkowskim, a także kwotę jego alokacji finansowej;

      (ii) czy plan ma zapewnić, aby żaden z ujętych w nim środków ani żadna z ujętych w nim inwestycji nie wyrządzały poważnych szkód, jeżeli chodzi o możliwość osiągnięcia celów środowiskowych w rozumieniu art. 17 rozporządzenia (UE) 2020/852;

      (iii) czy w planie przewidziano środki i inwestycje wnoszące wkład w transformację ekologiczną, w tym środki i inwestycje służące przezwyciężeniu wyzwań wynikających z tej transformacji, a w szczególności środki i inwestycje przyczyniające się do osiągnięcia

celów Unii w zakresie klimatu i energii na 2030 r. oraz celów pośrednich na 2030 r. wyznaczonych w strategii na rzecz mobilności;

b) na potrzeby oceny skuteczności Komisja bierze pod uwagę następujące kryteria:

(i) czy plan ma szansę wywrzeć trwały wpływ na ujęte w nim wyzwania, a w szczególności na gospodarstwa domowe i mikroprzedsiębiorstwa znajdujące się w trudnej sytuacji oraz użytkowników transportu znajdujących się w trudnej sytuacji, ze szczególnym uwzględnieniem gospodarstw domowych doświadczających ubóstwa energetycznego, w danym państwie członkowskim;

(ii) czy ustalenia zaproponowane przez dane państwo członkowskie mają zapewnić skuteczne monitorowanie i realizację planu, w tym planowanego harmonogramu działań, celów pośrednich i wartości docelowych oraz związanych z nimi wskaźników;

(iii) czy środki i inwestycje zaproponowane przez dane państwo członkowskie są spójne i zgodne z wymogami dyrektywy [rrrr/nnn] [wniosek dotyczący przekształcenia dyrektywy 2012/27/UE], dyrektywy (UE) 2018/2001, dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/94/UE[60], dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/1161 i dyrektywy 2010/31/UE;

c) Na potrzeby oceny efektywności Komisja bierze pod uwagę następujące kryteria:

(i) czy przedstawione przez państwo członkowskie uzasadnienie kwoty szacunkowych łącznych kosztów planu jest racjonalne, wiarygodne, zgodne z zasadą efektywności kosztowej i proporcjonalne do spodziewanego oddziaływania na środowisko i kwestie społeczne na szczeblu krajowym;

(ii) czy ustalenia zaproponowane przez dane państwo członkowskie mają przyczynić się do zapobiegania korupcji, nadużyciom finansowym i konfliktom interesów, a także ich wykrywania i eliminowania podczas korzystania ze środków finansowych w ramach Funduszu, w tym ustalenia mające na celu unikanie podwójnego finansowania w ramach Funduszu i innych programów unijnych;

(iii) czy cele pośrednie i wartości docelowe zaproponowane przez państwo członkowskie są efektywne, jeżeli chodzi o zakres, cele i działania kwalifikowalne Funduszu;

d) na potrzeby oceny spójności Komisja bierze pod uwagę, czy w planie przewidziano środki i inwestycje odpowiadające spójnym działaniom.

[60] Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/94/UE z dnia 22 października 2014 r. w sprawie rozwoju infrastruktury paliw alternatywnych (Dz.U. L 307 z 28.10.2014, s. 1).

Artykuł 16

Decyzja Komisji

1. Na podstawie wyników oceny przeprowadzonej zgodnie z art. 15 Komisja podejmuje decyzję w sprawie planu państwa członkowskiego, wydając akt wykonawczy w terminie sześciu miesięcy od dnia przedłożenia tego planu zgodnie z art. 3 ust. 1 niniejszego rozporządzenia.

   Jeżeli Komisja oceniła wniosek pozytywnie, wspomniana decyzja zawiera:

   a) środki i inwestycje, które mają zostać wdrożone przez państw członkowskie, kwotę szacunkowych łącznych kosztów plany oraz cele pośrednie i wartości docelowe;

   b) alokację finansową Unii przydzieloną zgodnie z art. 13 niniejszego rozporządzenia, której płatności dokonuje się w transzach, jeżeli państwo członkowskie w zadowalający sposób osiągnęło odpowiednie cele pośrednie i wartości docelowe wskazane w odniesieniu do realizacji planu, i która w latach 2028–2032 jest uzależniona od dostępności kwot, o których mowa w art. 9 ust. 2 niniejszego rozporządzenia, w ramach rocznych pułapów obowiązujących wieloletnich ram finansowych, o którym mowa w art. 312 TFUE;

   c) wkład krajowy;

   d) ustalenia i harmonogram monitorowania i realizacji, w tym – w stosownych przypadkach – środki niezbędne do zapewnienia zgodności z art. 20 niniejszego rozporządzenia;

   e) odpowiednie wskaźniki dotyczące osiągnięcia planowanych celów pośrednich i wartości docelowych;

   f) ustalenia dotyczące sposobu zapewnienia Komisji pełnego dostępu do odpowiednich danych bazowych.

2. Alokację finansową, o której mowa w ust. 1 lit. b), ustala się na podstawie szacunkowych łącznych kosztów planu zaproponowanego przez dane państwo członkowskie, zgodnie z oceną dokonaną na podstawie kryteriów określonych w art. 15 ust. 2.

   Wysokość alokacji finansowej ustala się w następujący sposób:

   a) jeżeli plan spełnia w zadowalający sposób kryteria określone w art. 15 ust. 2, a kwota szacunkowych łącznych kosztów pakietu pomniejszona o wysokość wkładu krajowego jest równa przewidzianej dla tego państwa członkowskiego maksymalnej alokacji finansowej, o której mowa w art. 13 ust. 1, lub wyższa od tej alokacji, alokacja finansowa przyznawana danemu państwu członkowskiemu jest równa łącznej kwocie maksymalnej alokacji finansowej, o której mowa w art. 9;

   b) jeżeli plan spełnia w zadowalający sposób kryteria określone w art. 15 ust. 2, a kwota szacowanych łącznych kosztów pakietu pomniejszona o wysokość wkładu krajowego jest niższa od przewidzianej dla tego państwa członkowskiego maksymalnej alokacji finansowej, o której mowa w art. 13 ust. 1, alokacja finansowa przyznawana danemu państwu członkowskiemu jest

równa kwocie szacunkowych łącznych kosztów pakietu pomniejszonej o wysokość wkładu krajowego;

c) jeżeli plan spełnia w zadowalający sposób kryteria określone w art. 15 ust. 2, ale w ocenie stwierdzono występowanie niedociągnięć w systemach kontroli, Komisja może wyznaczyć dodatkowe cele pośrednie i wartości docelowe, które państwo członkowskie będzie zobowiązane osiągnąć przed przekazaniem mu pierwszej płatności;

d) jeżeli plan nie spełnia w zadowalający sposób kryteriów określonych w art. 15 ust. 2, danemu państwu członkowskiemu nie przydziela się alokacji finansowej.

3. Jeżeli Komisja oceni plan negatywnie, w decyzji, o której mowa w ust. 1, zamieszcza się stosowne uzasadnienie. W takiej sytuacji dane państwo członkowskie przedkłada plan ponownie, po należytym uwzględnieniu wyników oceny przeprowadzonej przez Komisję.

Artykuł 17

Zmiana planów społeczno-klimatycznych

1. Jeżeli plan społeczno-klimatyczny zawierający odpowiednie cele pośrednie i wartości docelowe nie jest już dostępny w całości albo w części dla danego państwa członkowskiego z przyczyn obiektywnych, w szczególności z uwagi na faktyczny bezpośredni wpływ systemu handlu emisjami w sektorach budownictwa i transportu drogowego ustanowionego na mocy rozdziału IVa dyrektywy 2003/87/WE, dane państwo członkowskie może przedłożyć Komisji wniosek o zmianę swojego planu, aby wprowadzić w nim konieczne i należycie uzasadnione poprawki. Na potrzeby przygotowania takiego wniosku państwa członkowskie mogą zwrócić się o wsparcie techniczne.

2. Komisja ocenia zmieniony plan zgodnie z art. 15.

3. Jeżeli Komisja oceni zmieniony plan pozytywnie, zgodnie z art. 16 ust. 1 przyjmuje decyzję zawierającą stosowne uzasadnienie w drodze aktu wykonawczego w terminie trzech miesięcy od dnia formalnego przedłożenia zmienionego planu przez państwo członkowskie.

4. Jeżeli Komisja oceni zmieniony plan negatywnie, odrzuca wniosek w terminie, o którym mowa ust. 3, po umożliwieniu danemu państwu członkowskiemu zgłoszenia uwag w terminie trzech miesięcy od dnia powiadomienia o ocenie Komisji.

5. Do dnia 15 marca 2027 r. każde zainteresowane państwo członkowskie ocenia odpowiedniość swoich planów w świetle rzeczywistego bezpośredniego wpływu systemu handlu emisjami w sektorach budownictwa i transportu drogowego ustanowionego na mocy rozdziału IVa dyrektywy 2003/87/WE. Wyniki takich ocen przedkłada się Komisji jako część sprawozdań z postępu prac przekazywanych co dwa lata zgodnie z art. 17 rozporządzenia (UE) 2018/1999.

Artykuł 18

Zaciąganie zobowiązań na alokację finansową

1. Po przyjęciu przez Komisję decyzji zgodnie z art. 16, Komisja w odpowiednim terminie zawiera z danym państwem członkowskim umowę na lata 2025–2027 stanowiącą indywidualne zobowiązanie prawne w rozumieniu rozporządzenia (UE, Euratom) 2018/1046. Umowę tę można zawrzeć najwcześniej na rok przed rozpoczęciem aukcji przeprowadzanych zgodnie z przepisami rozdziału IVa dyrektywy 2003/87/WE.
2. Indywidualne zobowiązanie prawne obejmujące lata 2028–2032 zaciąga się z zastrzeżeniem dostępności kwot, o których mowa w art. 9 ust. 2 niniejszego rozporządzenia, w ramach rocznych pułapów obowiązujących w wieloletnich ramach finansowych, o których mowa w art. 312 TFUE.
3. Zobowiązania budżetowe mogą opierać się na zobowiązaniach globalnych i, w stosownych przypadkach, mogą być rozbite na roczne raty rozłożone na kilka lat.

Artykuł 19

Przepisy dotyczące płatności, zawieszenia i rozwiązania umów w sprawie alokacji finansowych

1. Płatności alokacji finansowych na rzecz danego państwa członkowskiego, o których mowa w niniejszym artykule, dokonuje się po zrealizowaniu odpowiednich, uzgodnionych celów pośrednich i wartości docelowych wyznaczonych w planie zatwierdzonym zgodnie z art. 16, z zastrzeżeniem dostępnego finansowania. Po osiągnięciu tych celów i wartości dane państwo członkowskie przedkłada Komisji należycie uzasadniony wniosek o płatność alokacji finansowej. Państwa członkowskie przedkładają Komisji takie wnioski o płatność raz lub dwa razy w roku do dnia 31 lipca.
2. Komisja ocenia – bez zbędnej zwłoki, a najpóźniej w terminie dwóch miesięcy od daty otrzymania wniosku – czy odpowiednie cele pośrednie i wartości docelowe określone w decyzji Komisji, o której mowa w art. 16, zostały osiągnięte w zadowalający sposób. Osiągnięcie celów pośrednich i wartości docelowych w zadowalający sposób zakłada, że działania związane z uprzednio osiągniętymi w zadowalający sposób celami pośrednimi i wartościami docelowymi nie zostały odwrócone przez dane państwo członkowskie. Komisję mogą wspomagać eksperci.
3. W przypadku pozytywnej oceny Komisja przyjmuje bez zbędnej zwłoki decyzję upoważniającą do wypłaty alokacji finansowej zgodnie z rozporządzeniem (UE, Euratom) 2018/1046.
4. Jeżeli w wyniku oceny, o której mowa w ust. 3, Komisja stwierdzi, że cele pośrednie i wartości docelowe określone w decyzji Komisji, o której mowa w art. 16, nie zostały osiągnięte w zadowalający sposób, zawiesza płatność całości lub części alokacji finansowej. Dane państwo członkowskie może zgłosić uwagi w terminie jednego miesiąca od dnia powiadomienia go o ocenie Komisji.

Zawieszenie uchyla się dopiero po osiągnięciu w zadowalającym stopniu celów pośrednich i wartości docelowych określonych w decyzji Komisji, o której mowa w art. 16.

5. Na zasadzie odstępstwa od art. 116 ust. 2 rozporządzenia (UE, Euratom) 2018/1046 termin płatności rozpoczyna swój bieg z dniem poinformowania danego państwa członkowskiego o decyzji upoważniającej do wypłaty zgodnie z ust. 3 niniejszego artykułu lub z dniem poinformowania o uchyleniu zawieszenia zgodnie z ust. 4 akapit drugi niniejszego artykułu.

6. W przypadku nieosiągnięcia celów pośrednich i wartości docelowych w zadowalającym stopniu w terminie sześciu miesięcy od zawieszenia, Komisja proporcjonalnie zmniejsza kwotę alokacji finansowej po umożliwieniu danemu państwu członkowskiemu zgłoszenia uwag w terminie dwóch miesięcy od dnia powiadomienia o stanowisku Komisji.

7. W przypadku niepoczynienia przez dane państwo członkowskie wymiernych postępów w realizacji żadnego z odpowiednich celów pośrednich ani żadnej z odpowiednich wartości docelowych, w ciągu 12 miesięcy od daty zawarcia odpowiednich umów, o których mowa w art. 18, Komisja rozwiązuje te umowy oraz umarza kwotę alokacji finansowej. Komisja przyjmuje decyzję w sprawie rozwiązania umów, o których mowa w art. 18, po umożliwieniu danemu państwu członkowskiemu zgłoszenia uwag w terminie dwóch miesięcy od dnia powiadomienia go o tym, że w jej ocenie nie osiągnięto wymiernych postępów.

Artykuł 20

Ochrona interesów finansowych Unii

1. Przy wdrażaniu Funduszu państwa członkowskie, jako beneficjenci środków finansowych w ramach Funduszu, podejmują wszelkie odpowiednie działania w celu ochrony interesów finansowych Unii oraz w celu zapewnienia, aby wykorzystanie środków finansowych w związku ze środkami i inwestycjami wspieranymi przez Fundusz było zgodne z mającym zastosowaniem prawem unijnym i krajowym, w szczególności w odniesieniu do zapobiegania nadużyciom finansowym, korupcji i konfliktom interesów oraz ich wykrywania i korygowania. W tym celu państwa członkowskie zapewniają funkcjonowanie skutecznego i wydajnego systemu kontroli wewnętrznej, który opisano bardziej szczegółowo w załączniku III, oraz odzyskiwanie kwot nienależnie wypłaconych lub niewłaściwie wykorzystanych. Państwa członkowskie mogą polegać na swoich zwykłych krajowych systemach zarządzania budżetem.

2. W umowach, o których mowa w art. 18, na państwa członkowskie nakłada się następujące obowiązki:

   a) regularne sprawdzanie, czy udzielone finansowanie jest właściwie wykorzystywane zgodnie z wszystkimi mającymi zastosowanie przepisami oraz czy każdy środek lub inwestycja w ramach planu zostały właściwie wdrożone zgodnie z wszystkimi mającymi zastosowanie przepisami, szczególnie w odniesieniu do zapobiegania nadużyciom finansowym, korupcji i konfliktom interesów oraz ich wykrywania i korygowania;

b) podejmowanie odpowiednich działań w celu zapobiegania nadużyciom finansowym, korupcji i konfliktom interesów zgodnie z definicją w art. 61 rozporządzenia (UE, Euratom) 2018/1046, wykrywania i korygowania tych zjawisk, które naruszają interesy finansowe Unii, oraz podejmowanie działań prawnych w celu odzyskania środków finansowych, które zostały sprzeniewierzone, w tym w odniesieniu do wszelkich środków lub inwestycji wdrożonych w ramach planu;

c) załączenie do wniosku o płatność:

(i) deklaracji zarządczej, że środki finansowe wykorzystano zgodnie z przeznaczeniem, że informacje załączone do wniosku o płatność są kompletne, dokładne i wiarygodne oraz że wdrożone systemy kontroli gwarantują w niezbędnym stopniu, iż zarządzanie środkami finansowymi odbywało się zgodnie z wszystkimi obowiązującymi przepisami, w szczególności z przepisami w zakresie unikania konfliktów interesów, zapobiegania nadużyciom finansowym, korupcji i podwójnemu finansowaniu w ramach Funduszu i innych programów unijnych, zgodnie z zasadą należytego zarządzania finansami oraz

(ii) podsumowania audytów przeprowadzonych zgodnie z przyjętymi na szczeblu międzynarodowym standardami audytu zawierającego informacje o zakresie tych audytów, jeżeli chodzi o objęte nimi kwoty wydatków i okres, a także wyniki analizy stwierdzonych niedociągnięć i wszelkich podjętych działań naprawczych;

a) do celów audytu i kontroli oraz zapewnienia porównywalnych informacji dotyczących wykorzystania środków finansowych w związku ze środkami i inwestycjami wdrażanymi w ramach planu, gromadzenie, rejestrowanie i przechowywanie w systemie elektronicznym oraz zapewnienie dostępu do następujących znormalizowanych kategorii danych:

(i) nazwy odbiorców końcowych środków finansowych, ich numery identyfikacyjne VAT lub numery identyfikacji podatkowej oraz wysokość kwoty alokacji finansowej z Funduszu;

(ii) nazwy wykonawców i podwykonawców oraz ich numery identyfikacyjne VAT lub numery identyfikacji podatkowej, jeżeli odbiorcą końcowym środków finansowych jest instytucja zamawiająca zgodnie z prawem unijnym lub krajowym dotyczącym zamówień publicznych, a także informacje o wartości zamówień;

(iii) imiona, nazwiska, daty urodzenia i numery identyfikacyjne VAT lub numery identyfikacji podatkowej beneficjentów rzeczywistych podmiotu będącego odbiorcą środków finansowych lub wykonawcą, zgodnie z definicją zawartą w art. 3 pkt 6 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2015/849[61];

[61] Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2015/849 z dnia 20 maja 2015 r. w sprawie zapobiegania wykorzystywaniu systemu finansowego do prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu, zmieniająca rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 648/2012 i uchylająca dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2005/60/WE oraz dyrektywę Komisji 2006/70/WE (Dz.U. L 141 z 5.6.2015, s. 73).

(iv) wykaz wszelkich środków i inwestycji wdrażanych w ramach Funduszu wraz z łączną kwotą finansowania publicznego tych środków i inwestycji, ze wskazaniem kwoty środków finansowych wydatkowanych w ramach innych funduszy finansowanych z budżetu ogólnego;

b) wyraźne upoważnienie Komisji, OLAF, Trybunału Obrachunkowego i, w stosownych przypadkach, EPPO do wykonywania ich praw zgodnie z art. 129 ust. 1 rozporządzenia (UE, Euratom) 2018/1046 oraz do nakładania obowiązków na wszystkich końcowych odbiorców środków finansowych wydatkowanych na wdrażanie środków i inwestycji ujętych w planie lub na wszystkie inne osoby lub podmioty zaangażowane w ich wdrażanie, aby wyraźnie upoważniły Komisję, OLAF, Trybunał Obrachunkowy i, w stosownych przypadkach, EPPO do wykonywania ich praw zgodnie z art. 129 ust. 1 rozporządzenia (UE, Euratom) 2018/1046, oraz do nakładania podobnych obowiązków na wszystkich końcowych odbiorców wydatkowanych środków finansowych;

c) przechowywanie dokumentacji zgodnie z art. 132 rozporządzenia (UE, Euratom) 2018/1046.

3. Dane osobowe, o których mowa w ust. 2 lit. d) niniejszego artykułu, są przetwarzane przez państwa członkowskie i Komisję do celów procedury udzielania absolutorium, audytu i kontroli, przekazywania informacji, komunikowania się i jawności w związku z wykorzystaniem środków finansowych związanych z wykonaniem umów, o których mowa w art. 18, i przez odpowiedni czas. Dane osobowe muszą być przetwarzane zgodnie z rozporządzeniem (UE) 2016/679 lub rozporządzeniem (UE) 2018/1725, w zależności od tego, które z nich ma zastosowanie. W ramach procedury udzielania Komisji absolutorium, zgodnie z art. 319 TFUE, Fundusz podlega sprawozdawczości w ramach zintegrowanej sprawozdawczości finansowej i sprawozdawczości w zakresie rozliczalności, o której mowa w art. 247 rozporządzenia (UE, Euratom) 2018/1046, a w szczególności oddzielnie w ramach sprawozdania rocznego z zarządzania i wykonania.

4. Komisja udostępnia państwom członkowskim zintegrowany i interoperacyjny system informacji i monitorowania, w tym jednolite narzędzie do eksploracji danych i punktowej oceny ryzyka, w celu uzyskania dostępu do odnośnych danych i ich analizy. Państwa członkowskie są zobowiązane korzystać z narzędzia do celów audytu i kontroli pozwalającego uniknąć podwójnego finansowania i zapobiegać nieprawidłowościom takim jak nadużycia finansowe, korupcja i konflikty interesów w odniesieniu do środków i inwestycji wspieranych przez Fundusz, wykrywać te nieprawidłowości i je korygować. Komisja, OLAF, Trybunał Obrachunkowy i, w stosownych przypadkach, EPPO mogą korzystać z tego narzędzia w zakresie przysługujących im kompetencji i uprawnień, o których mowa w ust. 2 lit. d) niniejszego artykułu.

5. W umowach, o których mowa w art. 18, przewidziano również prawo Komisji do proporcjonalnego zmniejszenia wsparcia w ramach Funduszu oraz odzyskania wszelkich kwot należnych budżetowi Unii w przypadkach nadużyć finansowych, korupcji i konfliktów interesów naruszających interesy finansowe Unii, które to przypadki nie zostały skorygowane przez państwa członkowskie, lub w przypadkach poważnego naruszenia obowiązku wynikającego z takich umów.

Podejmując decyzję w sprawie kwoty odzyskiwanych środków i zmniejszenia wsparcia, Komisja przestrzega zasady proporcjonalności i uwzględnia wagę

nadużycia finansowego, korupcji i konfliktów interesów naruszających interesy finansowe Unii lub też wagę naruszenia obowiązku. Państwo członkowskie ma możliwość przedstawienia swoich uwag przed dokonaniem zmniejszenia wsparcia.

ROZDZIAŁ IV
KOMPLEMENTARNOŚĆ, MONITOROWANIE I OCENA

Artykuł 21

Koordynacja i komplementarność

Komisja i zainteresowane państwa członkowskie, w sposób odpowiadający ich właściwościom, sprzyjają powstawaniu synergii i zapewniają skuteczną koordynację między Funduszem a innymi programami i instrumentami unijnymi, w tym Programem InvestEU, Instrumentem Wsparcia Technicznego, Instrumentem na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności oraz funduszy objętych rozporządzeniem (UE) 2021/1060. W tym celu:

a) zapewniają komplementarność, synergię, spójność i zgodność między różnymi instrumentami na poziomie unijnym, krajowym i, w stosownych przypadkach, regionalnym, zarówno na etapie planowania, jak i wdrażania;

b) optymalizują mechanizmy koordynacji, aby uniknąć powielania wysiłków oraz

c) zapewniają ścisłą współpracę między podmiotami odpowiedzialnymi za wdrażanie i kontrolę na poziomie unijnym, krajowym i, w stosownych przypadkach, regionalnym na potrzeby osiągnięcia celów Funduszu.

Artykuł 22
Informacja, komunikacja i promocja

1. Państwa członkowskie publikują i aktualizują dane, o których mowa w art. 20 ust. 2 lit. d) ppkt (i), (ii) oraz (iv) niniejszego rozporządzenia, na jednej stronie internetowej w formacie otwartym przeznaczonym do odczytu komputerowego, jak określono w art. 5 ust. 1 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/1024[62], co pozwala na ich sortowanie, przeszukiwanie, tworzenie wyciągów, porównywanie i ponowne wykorzystanie. Informacje, o których mowa w art. 20 ust. 2 lit. d) ppkt (i) oraz (ii) niniejszego rozporządzenia, nie mogą być publikowane w przypadkach określonych w art. 38 ust. 3 rozporządzenia (UE), Euratom) 2018/1046 ani w przypadku, gdy wypłacone bezpośrednie wsparcie dochodu wynosi mniej niż 15 000 EUR.

2. Odbiorcy finansowania unijnego podają informacje o pochodzeniu tego finansowania unijnego i zapewniają jego widoczność, w szczególności podczas promowania działań i ich rezultatów, poprzez dostarczanie spójnych, skutecznych,

[62] Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/1024 z dnia 20 czerwca 2019 r. w sprawie otwartych danych i ponownego wykorzystywania informacji sektora publicznego (Dz.U. L 172 z 26.6.2019, s. 56).

proporcjonalnie ukierunkowanych informacji przeznaczonych dla różnych grup odbiorców, w tym dla mediów i opinii publicznej.

3. Komisja realizuje działania informacyjne i komunikacyjne związane z Funduszem, realizowanymi w związku z niniejszym rozporządzeniem działaniami i uzyskanymi rezultatami, w tym – w stosownych przypadkach i za zgodą organów krajowych – poprzez wspólne działania komunikacyjne z organami krajowymi oraz przedstawicielstwami Parlamentu Europejskiego i Komisji w zainteresowanym państwie członkowskim.

Artykuł 23

Monitorowanie wdrażania

1. Każde zainteresowane państwo członkowskie co dwa lata przedstawia Komisji sprawozdanie z wdrażania swojego planu w ramach swojego zintegrowanego krajowego sprawozdania z postępów w dziedzinie energii i klimatu zgodnie z art. 17 rozporządzenia (UE) 2018/1999 oraz z jego art. 28. Zainteresowane państwa członkowskie uwzględniają w swoich sprawozdaniach z postępów następujące elementy:

   a) szczegółowe informacje ilościowe na temat liczby gospodarstw domowych doświadczających ubóstwa energetycznego;

   b) w stosownych przypadkach szczegółowe informacje na temat postępów w realizacji krajowego orientacyjnego celu zmniejszenia liczby gospodarstw domowych doświadczających ubóstwa energetycznego;

   c) szczegółowe informacje na temat wyników środków i inwestycji uwzględnionych w ich planach;

   d) zgłoszone informacje na temat polityk i środków oraz prognoz dotyczących gazów cieplarnianych, a także na temat ubóstwa energetycznego, przekazane zgodnie z art. 18 i 24 rozporządzenia (UE) 2018/1999;

   e) informacje zgłoszone w ramach długoterminowych strategii renowacji budynków zgodnie z dyrektywą 2010/31/UE;

   f) w 2027 r. ocenę planu, o którym mowa w art. 17 ust. 5, w świetle rzeczywistego bezpośredniego wpływu system handlu emisjami w sektorach budownictwa i transportu drogowego zgodnie z rozdziałem IVa dyrektywy 2003/87/WE;

   g) informacje na temat zmian w swoich planach zgodnie z art. 17.

2. Komisja monitoruje wdrażanie Funduszu i mierzy stopień osiągnięcia swoich celów. Monitorowanie wdrażania jest ukierunkowane i proporcjonalne do działań prowadzonych w ramach Funduszu.

3. System sprawozdawczości dotyczącej realizacji celów, wprowadzony przez Komisję, zapewnia wydajne, skuteczne i terminowe gromadzenie danych na potrzeby monitorowania wdrażania działań i ich rezultatów. W tym celu na odbiorców środków unijnych nakłada się proporcjonalne wymogi dotyczące sprawozdawczości.

4. Komisja jest uprawniona do przyjęcia aktów delegowanych zgodnie z art. 25 w celu uzupełnienia niniejszego rozporządzenia w celu określenia wskaźników stosowanych

do celów sprawozdawczości dotyczącej postępów oraz do celów monitorowania i oceny Funduszu pod kątem osiągania celów określonych w art. 1.

ROZDZIAŁ V
PRZEPISY KOŃCOWE

Artykuł 24

Ocena i przegląd Funduszu

1. Do dnia 1 lipca 2028 r. Komisja przedstawia Parlamentowi Europejskiemu, Radzie, Europejskiemu Komitetowi Ekonomiczno-Społecznemu i Komitetowi Regionów sprawozdanie z oceny wdrażania i funkcjonowania Funduszu.
2. Do dnia 31 grudnia 2033 r. Komisja przedstawia Parlamentowi Europejskiemu, Radzie, Europejskiemu Komitetowi Ekonomiczno-Społecznemu i Komitetowi Regionów niezależne sprawozdanie z oceny *ex post*.
3. Sprawozdanie z oceny zawiera w szczególności ocenę stopnia osiągnięcia celów Funduszu określonych w art. 1, efektywności wykorzystania zasobów oraz unijnej wartości dodanej. Sprawozdanie to zawiera również ocenę, czy wszystkie cele i działania określone w art. 6 są nadal adekwatne w świetle wpływu na emisje gazów cieplarnianych wynikającego z systemu handlu emisjami w sektorach budownictwa i transportu drogowego zgodnie z rozdziałem IVa dyrektywy 2003/87/WE oraz z krajowych środków wprowadzanych w celu osiągnięcia przez państwa członkowskie wiążących rocznych redukcji emisji gazów cieplarnianych zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/842[63]. Zawiera ono także ocenę, czy pula środków finansowych Funduszu jest nadal adekwatna w odniesieniu do potencjalnych zmian w zakresie aukcji uprawnień do emisji w ramach systemu handlu emisjami w sektorach budownictwa i transportu drogowego zgodnie z rozdziałem IVa dyrektywy 2003/87/WE, a także ocenę innych istotnych kwestii.
4. W razie potrzeby do sprawozdania z oceny dołącza się wniosek dotyczący zmian niniejszego rozporządzenia.
5. Sprawozdanie z oceny ex post stanowi całościową ocenę Funduszu i zawiera informacje na temat jego wpływu.

Artykuł 25

Wykonywanie przekazanych uprawnień

1. Powierzenie Komisji uprawnień do przyjmowania aktów delegowanych podlega warunkom określonym w niniejszym artykule.

---

63 Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/842 z dnia 30 maja 2018 r. w sprawie wiążących rocznych redukcji emisji gazów cieplarnianych osiąganych przez państwa członkowskie od 2021 r. do 2030 r. przyczyniających się do działań w dziedzinie klimatu w celu wywiązania się z zobowiązań wynikających z porozumienia paryskiego oraz zmieniające rozporządzenie (UE) nr 525/2013 (Dz.U. L 156 z 19.6.2018, s. 26).

2. Uprawnienia do przyjmowania aktów delegowanych, o których mowa w art. 23 ust. 4, powierza się Komisji na czas nieokreślony.

3. Przekazanie uprawnień, o którym mowa w art. 23 ust. 4, może zostać w dowolnym momencie odwołane przez Parlament Europejski lub przez Radę. Decyzja o odwołaniu kończy przekazanie określonych w niej uprawnień. Decyzja o odwołaniu staje się skuteczna następnego dnia po jej opublikowaniu w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej lub w późniejszym terminie określonym w tej decyzji. Nie wpływa ona na ważność już obowiązujących aktów delegowanych.

4. Przed przyjęciem aktu delegowanego Komisja konsultuje się z ekspertami wyznaczonymi przez każde państwo członkowskie zgodnie z zasadami określonymi w Porozumieniu międzyinstytucjonalnym z dnia 13 kwietnia 2016 r. w sprawie lepszego stanowienia prawa.

5. Niezwłocznie po przyjęciu aktu delegowanego Komisja przekazuje go równocześnie Parlamentowi Europejskiemu i Radzie.

6. Akt delegowany przyjęty na podstawie art. 23 ust. 4 wchodzi w życie tylko wówczas, gdy ani Parlament Europejski, ani Rada nie wyraziły sprzeciwu w terminie dwóch miesięcy od przekazania tego aktu Parlamentowi Europejskiemu i Radzie, lub gdy, przed upływem tego terminu, zarówno Parlament Europejski, jak i Rada poinformowały Komisję, że nie wniosą sprzeciwu. Termin ten przedłuża się o dwa miesiące z inicjatywy Parlamentu Europejskiego lub Rady.

Artykuł 26

Wejście w życie

Niniejsze rozporządzenie wchodzi w życie dwudziestego dnia po jego opublikowaniu w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej.

Niniejsze rozporządzenie ma zastosowanie od dnia, do którego państwa członkowskie mają wprowadzić w życie przepisy ustawowe, wykonawcze i administracyjne niezbędne do wykonania dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) [rrrr/nnn][64] zmieniającej dyrektywę 2003/87/WE w odniesieniu do rozdziału IVa dyrektywy 2003/87/WE.

Niniejsze rozporządzenie wiąże w całości i jest bezpośrednio stosowane we wszystkich państwach członkowskich.

Sporządzono w Brukseli dnia […] r.

W imieniu Parlamentu Europejskiego	*W imieniu Rady*
Przewodniczący	*Przewodniczący*

64 [Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) rrrr/nnn… (Dz.U …).] [Dyrektywa zmieniająca dyrektywę 2003/87/WE].

OCEANA SKUTKÓW FINANSOWYCH REGULACJI

1. STRUKTURA WNIOSKU/INICJATYWY

1.1. Tytuł wniosku/inicjatywy

1.2. Obszary polityki, których dotyczy wniosek/inicjatywa

1.3. Wniosek/inicjatywa dotyczy:

1.4. Cel(e)

1.4.1. Cel(e) ogólny(e)

1.4.2. Cel(e) szczegółowy(e)

1.4.3. Oczekiwane wyniki i wpływ

1.4.4. Wskaźniki dotyczące realizacji celów

1.5. Uzasadnienie wniosku/inicjatywy

1.5.1. Potrzeby, które należy zaspokoić w perspektywie krótko- lub długoterminowej, w tym szczegółowy terminarz przebiegu realizacji inicjatywy

1.5.2. Wartość dodana z tytułu zaangażowania Unii Europejskiej (może wynikać z różnych czynników, na przykład korzyści koordynacyjnych, pewności prawa, większej efektywności lub komplementarności). Na potrzeby tego punktu „wartość dodaną z tytułu zaangażowania Unii" należy rozumieć jako wartość wynikającą z unijnej interwencji, wykraczającą poza wartość, która zostałaby wytworzona przez same państwa członkowskie.

1.5.3. Główne wnioski wyciągnięte z podobnych działań

1.5.4. Spójność z wieloletnimi ramami finansowymi oraz możliwa synergia z innymi właściwymi instrumentami

1.5.5. Ocena różnych dostępnych możliwości finansowania, w tym zakresu przegrupowania środków

1.6. Czas trwania i wpływ finansowy wniosku/inicjatywy

1.7. Planowane tryby zarządzania

2. ŚRODKI ZARZĄDZANIA

2.1. Zasady nadzoru i sprawozdawczości

2.2. System zarządzania i kontroli

2.2.1. Uzasadnienie dla systemu zarządzania, mechanizmów finansowania wykonania, warunków płatności i proponowanej strategii kontroli

2.2.2. Informacje dotyczące zidentyfikowanego ryzyka i systemów kontroli wewnętrznej ustanowionych w celu jego ograniczenia

2.2.3. Oszacowanie i uzasadnienie efektywności kosztowej kontroli (relacja kosztów kontroli do wartości zarządzanych funduszy powiązanych) oraz ocena prawdopodobnego ryzyka błędu (przy płatności i przy zamykaniu)

2.3. Środki zapobiegania nadużyciom finansowym i nieprawidłowościom

3. SZACUNKOWY WPŁYW FINANSOWY WNIOSKU/INICJATYWY

3.1. Działy wieloletnich ram finansowych i linie budżetowe po stronie wydatków, na które wniosek/inicjatywa ma wpływ

3.2. Szacunkowy wpływ finansowy wniosku na środki

3.2.1. Podsumowanie szacunkowego wpływu na środki operacyjne

3.2.2. Podsumowanie szacunkowego wpływu na środki administracyjne

3.2.2.1. Szacowane zapotrzebowanie na zasoby ludzkie

3.2.3. Zgodność z obowiązującymi wieloletnimi ramami finansowymi

3.2.4. Udział osób trzecich w finansowaniu

3.3. Szacunkowy wpływ na dochody

OCENA SKUTKÓW FINANSOWYCH REGULACJI

1. STRUKTURA WNIOSKU/INICJATYWY

1.1. Tytuł wniosku/inicjatywy

Wniosek dotyczący rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiającego Społeczny Fundusz Klimatyczny

1.2. Obszary polityki, których dotyczy wniosek/inicjatywa

Środowisko i działania w dziedzinie klimatu, ubóstwo energetyczne, promowanie efektywności energetycznej i oszczędności energii, promowanie zrównoważonych środków transportu

1.3. Wniosek/inicjatywa dotyczy:

☒ **nowego działania**

☐ **nowego działania, będącego następstwem projektu pilotażowego/działania przygotowawczego**[65]

☐ **przedłużenia bieżącego działania**

☐ **połączenia lub przekształcenia co najmniej jednego działania pod kątem innego/nowego działania**

1.4. Cel(e)

1.4.1. Cel(e) ogólny(e)

Ogólnym celem Funduszu jest przyczynienie się do transformacji w kierunku neutralności klimatycznej poprzez przeciwdziałanie społecznym skutkom włączenia emisji gazów cieplarnianych z budynków i transportu drogowego w zakres dyrektywy 2003/87/WE.

1.4.2. Cel(e) szczegółowy(e)

Celem szczegółowym Funduszu jest wspieranie znajdujących się w trudnej sytuacji gospodarstw domowych, mikroprzedsiębiorstw i użytkowników transportu za pomocą środków i inwestycji mających na celu zwiększenie efektywności energetycznej budynków z wykorzystaniem takich środków jak renowacja budynków, obniżenie emisyjności ogrzewania i chłodzenia budynków, w tym integrację energii ze źródeł odnawialnych, oraz finansowanie upowszechnienia bezemisyjnych i niskoemisyjnych mobilności i transportu.

1.4.3. Oczekiwane wyniki i wpływ

Należy wskazać, jakie efekty przyniesie wniosek/inicjatywa beneficjentom/grupie docelowej.

Fundusz wnosi wkład w osiąganie zmienionego ogólnego celu zakładającego redukcję emisji gazów cieplarnianych netto w UE o co najmniej 55 % w 2030 r. w porównaniu z poziomem z 1990 r. dzięki wspieraniu niezbędnych inwestycji i łagodzeniu wpływu społecznego na grupy szczególnie wrażliwe. W ramach Funduszu należy zapewnić państwom członkowskim finansowanie w celu wspierania środków i inwestycji mających na celu zwiększenie efektywności energetycznej budynków, przeprowadzenie renowacji budynków oraz obniżenie

[65] O którym mowa w art. 58 ust. 2 lit. a) lub b) rozporządzenia finansowego.

emisyjności ogrzewania i chłodzenia budynków, w tym integrację wytwarzania energii ze źródeł odnawialnych, oraz finansowanie bezemisyjnych i niskoemisyjnych mobilności i transportu.

1.4.4. Wskaźniki dotyczące realizacji celów

Należy wskazać wskaźniki stosowane do monitorowania postępów i osiągnięć.

Wskaźniki produktu

Wskaźnik nr 1: liczba planów zatwierdzonych przez Komisję.

Wskaźnik nr 2: całkowita alokacja finansowa przeznaczona na plany.

Wskaźniki rezultatu:

Wskaźnik nr 3: liczba zrealizowanych planów.

Wskaźniki oddziaływania:

Wskaźnik nr 4: osiągnięte cele określone w planach.

1.5. Uzasadnienie wniosku/inicjatywy

1.5.1. Potrzeby, które należy zaspokoić w perspektywie krótko- lub długoterminowej, w tym szczegółowy terminarz przebiegu realizacji inicjatywy

Każde państwo członkowskie musi spełnić wymogi określone w rozporządzeniu. Pozwoli to ograniczyć nierówności społeczne między poszczególnymi państwami członkowskimi i wewnątrz tych państw przy dążeniu do osiągnięcia zaktualizowanego celu redukcji emisji gazów cieplarnianych netto o 55 % w stosunku do poziomu z 1990 r., szczególnie w odniesieniu do handlu emisjami w sektorach budownictwa i transportu drogowego.

Fundusz będzie miał zastosowanie od 2025 r. do 2032 r.

1.5.2. Wartość dodana z tytułu zaangażowania Unii Europejskiej (może wynikać z różnych czynników, na przykład korzyści koordynacyjnych, pewności prawa, większej efektywności lub komplementarności). Na potrzeby tego punktu „wartość dodaną z tytułu zaangażowania Unii” należy rozumieć jako wartość wynikającą z unijnej interwencji, wykraczającą poza wartość, która zostałaby wytworzona przez same państwa członkowskie.

Przyczyny działania na poziomie europejskim (ex ante)

Zmiana klimatu stanowi problem o wymiarze transgranicznym, a działania na poziomie unijnym mogą skutecznie uzupełniać i wzmacniać działania podejmowane na poziomie krajowym. Zwiększenie celu na 2030 r. dotyczącego redukcji emisji gazów cieplarnianych w UE będzie miało wpływ na szereg sektorów w całej gospodarce UE, dlatego też niezbędne są skoordynowane działania oraz wsparcie finansowe na poziomie UE. Zgodnie z art. 191 ust. 1 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej („TFUE”) polityka Unii w dziedzinie środowiska przyczynia się do zachowania, ochrony i poprawy jakości środowiska, a także do promowania na płaszczyźnie międzynarodowej środków zmierzających do rozwiązywania regionalnych lub światowych problemów w dziedzinie środowiska, w szczególności zwalczania zmian klimatu. Polityka Unii w dziedzinie środowiska stawia sobie za cel wysoki poziom ochrony, z uwzględnieniem różnorodności sytuacji w różnych regionach Unii.

Ponadto zgodnie z art. 194 ust. 1 lit. c) TFUE polityka Unii w dziedzinie energetyki ma na celu, w duchu solidarności między państwami członkowskimi, w szczególności wspieranie efektywności energetycznej i oszczędności energii, jak również rozwoju nowych i odnawialnych form energii.

W ramach Funduszu należy również zaradzić sytuacji użytkowników transportu znajdujących się w trudnej sytuacji. Powinien on wspierać środki ułatwiające takim użytkownikom dostęp do rozwiązań z zakresu bezemisyjnych i niskoemisyjnych mobilności i transportu, w tym transportu publicznego, oraz przyczyniać się tym samym do osiągnięcia celów wspólnej polityki transportowej wskazanych w art. 91 ust. 1 lit. d) TFUE.

Fundusz ustanawia się w celu zmniejszenia obciążenia społecznego wynikającego z handlu uprawnieniami do emisji w sektorach budownictwa i transportu drogowego poprzez wspieranie środków i inwestycji państw członkowskich mających na celu zwiększenie efektywności energetycznej budynków, przeprowadzenie renowacji budynków oraz obniżenie emisyjności ogrzewania i chłodzenia budynków, w tym integrację wytwarzania energii ze źródeł odnawialnych, oraz finansowanie bezemisyjnych i niskoemisyjnych mobilności i transportu.

Oczekiwana wygenerowana unijna wartość dodana (ex post)

Wsparcie finansowe z Funduszu zostanie rozdystrybuowane w sposób należyty i sprawiedliwy w celu zmniejszenia wpływu społecznego na szczególnie wrażliwe grupy obywateli UE we wszystkich państwach członkowskich. Aby uzyskać finansowanie, państwa członkowskie muszą ustanowić plany społeczne zawierające wykaz działań (środków i inwestycji), które państwa te zamierzają objąć finansowaniem w ramach Funduszu. Finansowanie z budżetu unijnego skupia się na działaniach, których cele nie mogą zostać w wystarczającym stopniu osiągnięte przez same państwa członkowskie („kryterium konieczności”) i gdzie interwencja Unii może przynieść wartość dodaną w porównaniu z działaniami samych państw członkowskich. Konieczne jest podjęcie działań na szczeblu unijnym w celu skoordynowania odpowiedniej reakcji na wyzwania społeczne związane z handlem uprawnieniami do emisji w sektorach budownictwa i transportu drogowego („test skuteczności”). Państwa członkowskie działające osobno nie mogą osiągnąć tego celu w wystarczającym stopniu, natomiast interwencja Unii może przynieść wartość dodaną dzięki ustanowieniu instrumentu wspierającego finansowo państwa członkowskie, jeżeli chodzi o kształt i realizację niezbędnych środków i inwestycji.

1.5.3. Główne wnioski wyciągnięte z podobnych działań

Fundusz opracowano na podstawie doświadczenia zebranego w procesie wdrażania innych funduszy unijnych. Ustanowienie i wdrożenie Funduszu zaplanowano zgodnie z głównymi zasadami Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności („RRF”).

1.5.4. Spójność z wieloletnimi ramami finansowymi oraz możliwa synergia z innymi właściwymi instrumentami

Cel neutralności klimatycznej określony w Europejskim Zielonym Ładzie i Europejskim prawie o klimacie oraz dwojaka transformacja – ekologiczna i cyfrowa stanowią główny priorytet Unii Europejskiej. Pakiet „Gotowi na 55”, Next Generation EU oraz wieloletnie ramy finansowe na lata 2021–2027 pomogą w osiągnięciu dwojakiej transformacji – ekologicznej i cyfrowej, do której dąży Europa. Połączenie tych polityk pozwoli rozwiązać problem kryzysu gospodarczego

wynikającego z pandemii COVID-19 i przyspieszy przejście na czystą i zrównoważoną gospodarkę, łącząc działania w dziedzinie klimatu ze wzrostem gospodarczym.

Niniejszy wniosek jest częścią pakietu klimatyczno-energetycznego „Gotowi na 55”. Ogólnym celem tego pakietu jest dostosowanie przepisów Unii do ambitniejszych celów klimatycznych UE. Wszystkie inicjatywy wchodzące w skład pakietu są ze sobą ściśle powiązane, a każda z nich zależy od koncepcji pozostałych. Niniejszy wniosek ustawodawczy stanowi uzupełnienie wniosków zawartych w pakiecie i jest z nimi zgodny.

Fundusz będzie finansowany w ramach działu 3 wieloletnich ram finansowych „Zasoby naturalne i środowisko”, a w rocznej nomenklaturze budżetowej jako część grupy polityk 9 „Polityka w zakresie środowiska i klimatu”.

Wielkość Społecznego Funduszu Klimatycznego powinna zasadniczo odpowiadać 25 % spodziewanych dochodów z tytułu włączenia transportu drogowego i budynków do zakresu stosowania dyrektywy 2003/87/WE. Komisja wkrótce przedstawi wniosek dotyczący zmiany decyzji w sprawie zasobów własnych, zgodnie z którym państwa członkowskie powinny udostępniać na potrzeby budżetu Unii niezbędne dochody jako zasoby własne.

Kwota równoważna wspomnianemu powyżej udziałowi będzie dostępna w ramach wieloletnich ram finansowych w celu wsparcia Funduszu. W tym celu Komisja wystąpi wkrótce z wnioskiem o przeprowadzenie ukierunkowanego przeglądu wieloletnich ram finansowych w celu podniesienia pułapu środków na zobowiązania w dziale 3 „Zasoby naturalne i środowisko” o kwotę 2 176 mln EUR w 2025 r., 9 132 mln EUR w 2026 r. i 8 786 mln EUR w 2027 r. w cenach z 2018 r.

Ponieważ proponowane podniesienie pułapu środków na zobowiązania spowoduje równoważny wzrost potrzeb w zakresie płatności, Komisja proponuje zatem zmianę pułapu płatności na lata 2025, 2026 i 2027 o te same kwoty.

Jeśli chodzi o synergie z innymi instrumentami, najbardziej istotny jest RRF, w ramach którego państwa członkowskie już mają możliwość finansowania środków ograniczających ubóstwo energetyczne. Wypłaty środków finansowych w ramach RRF dla państw członkowskich zostaną sfinalizowane do końca 2026 r., a więc Społeczny Fundusz Klimatyczny będzie stanowił jego uzupełnienie pod względem czasu trwania i zakresu, ze szczególnym uwzględnieniem grup najbardziej wrażliwych. Podobnie też wkrótce po uruchomieniu Społecznego Funduszu Klimatycznego dobiegnie końca Fundusz na rzecz Sprawiedliwej Transformacji, a w szczególności jego część finansowania z Next Generation EU.

1.5.5. Ocena różnych dostępnych możliwości finansowania, w tym zakresu przegrupowania środków

Fundusz zapewni komplementarność i synergię z innymi programami unijnymi, w szczególności z projektami finansowanymi z Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności.

Na podstawie opracowanych przez państwa członkowskie planów społeczno-klimatycznych Fundusz zapewni bezzwrotne wsparcie finansowe w celu współfinansowania programów krajowych wspierających gospodarstwa domowe o niskich dochodach przede wszystkim za pomocą wsparcia inwestycyjnego, a w razie potrzeby także tymczasowego wsparcia dochodu.

1.6. Czas trwania i wpływ finansowy wniosku/inicjatywy

☒ **Ograniczony czas trwania**

☐ Okres trwania wniosku/inicjatywy: od [DD/MM]RRRR r. do [DD/MM]RRRR r.

☒ Okres trwania wpływu finansowego: od 2025 r. do 2032 r. w odniesieniu do środków na zobowiązania oraz od 2025 r. do 2032 r. w odniesieniu do środków na płatności.

☐ **Nieograniczony czas trwania**

☐ Wprowadzenie w życie z okresem rozruchu od RRRR r. do RRRR r., po którym następuje faza operacyjna.

1.7. Planowane tryby zarządzania[66]

☒ **Bezpośrednie zarządzanie** przez Komisję

☒ w ramach jej służb, w tym za pośrednictwem jej pracowników w delegaturach Unii;

☐ przez agencje wykonawcze;

☐ **Zarządzanie dzielone** z państwami członkowskimi

☐ **Zarządzanie pośrednie** poprzez przekazanie zadań związanych z wykonaniem budżetu:

☐ państwom trzecim lub organom przez nie wyznaczonym;

☐ organizacjom międzynarodowym i ich agencjom (należy wyszczególnić);

☐ EBI oraz Europejskiemu Funduszowi Inwestycyjnemu;

☐ organom, o których mowa w art. 70 i 71 rozporządzenia finansowego;

☐ organom prawa publicznego;

☐ podmiotom podlegającym prawu prywatnemu, które świadczą usługi użyteczności publicznej, o ile zapewniają one odpowiednie gwarancje finansowe;

☐ podmiotom podlegającym prawu prywatnemu państwa członkowskiego, którym powierzono realizację partnerstwa publiczno-prywatnego oraz które zapewniają odpowiednie gwarancje finansowe;

☐ osobom odpowiedzialnym za wykonanie określonych działań w dziedzinie wspólnej polityki zagranicznej i bezpieczeństwa na mocy tytułu V Traktatu o Unii Europejskiej oraz określonym we właściwym podstawowym akcie prawnym.

W przypadku wskazania więcej niż jednego trybu należy podać dodatkowe informacje w części „Uwagi".

Uwagi

Nie dotyczy

[66] Wyjaśnienia dotyczące trybów zarządzania oraz odniesienia do rozporządzenia finansowego znajdują się na następującej stronie: https://myintracomm.ec.europa.eu/budgweb/EN/man/budgmanag/Pages/budgmanag.aspx

2. ŚRODKI ZARZĄDZANIA

2.1. Zasady nadzoru i sprawozdawczości

Określić częstotliwość i warunki

W celu monitorowania wdrażania Funduszu ustanowiony zostanie system wnioskowania o płatności i realizację płatności z Funduszu.

W celu uzyskania środków finansowych z Funduszu państwa członkowskie powinny opracować swoje społeczne plany w dziedzinie klimatu („plany”), aby określić środki i inwestycje, które mają być finansowane. Komisja przeprowadzi ocenę tych planów i może je zatwierdzić jedynie po pozytywnej ocenie na podstawie ich adekwatności, skuteczności, efektywności i spójności. Wypłata alokacji finansowej nastąpi po osiągnięciu celów pośrednich i wartości docelowych uzgodnionych z zainteresowanymi państwami członkowskimi. Harmonogram przedkładania planów, jak również cykle sprawozdawczości z postępów są dostosowane do aktualizacji zintegrowanych krajowych planów w dziedzinie energii i klimatu, przedkładanych na podstawie rozporządzenia (UE) 2018/1999.

W tym celu dwa razy w ciągu roku państwa członkowskie mogą złożyć wniosek o płatność w ramach Funduszu, któremu to wnioskowi powinny towarzyszyć dowody potwierdzające postępy poczynione w osiąganiu celów pośrednich i wartości docelowych. Państwa członkowskie powinny przedkładać Komisji sprawozdania z postępów w odniesieniu do realizacji środków i inwestycji w ramach swoich planów w dwuletnim sprawozdaniu z postępów we wdrażaniu swoich krajowych planów w dziedzinie energii i klimatu na podstawie rozporządzenia w sprawie zarządzania unią energetyczną i działaniami w dziedzinie klimatu.

W celu oceny skuteczności, efektywności, adekwatności i spójności Funduszu przeprowadzona zostanie ocena oraz ocena ex post. W stosownych przypadkach Komisja dołączy do oceny wniosek o przegląd rozporządzenia.

2.2. System zarządzania i kontroli

2.2.1. Uzasadnienie dla systemu zarządzania, mechanizmów finansowania wykonania, warunków płatności i proponowanej strategii kontroli

Najodpowiedniejszym rozwiązaniem jest finansowanie działań ujętych w planach przedkładanych przez państwa członkowskie z wykorzystaniem wkładów krajowych. Najlepsze rezultaty pod względem środków pieniężnych oraz minimalizacji struktur administracyjnych zaangażowanych w proces, a tym samym także ograniczenia złożoności i obniżenia kosztów administracyjnych, zapewnia zarządzanie bezpośrednie połączone z instrumentem opartym na wynikach.

Oczekuje się, że Fundusz będzie realizowany zgodnie z następującym harmonogramem:

Od połowy 2023 r. państwa członkowskie mogą zacząć przedkładać swoje projekty planów na potrzeby Funduszu.

Pod koniec 2023 r. i na początku 2024 r. służby Komisji będą musiały rozpocząć prace nad przygotowaniem aktów delegowanych w sprawie wymogów dotyczących sprawozdawczości w odniesieniu do Funduszu.

Planowaną datą wejścia w życie rozporządzenia ustanawiającego Fundusz jest dzień 30 czerwca 2024 r.

Dzień 30 czerwca 2024 r. jest także terminem, do którego państwa członkowskie muszą oficjalnie przedłożyć Komisji swoje plany. Jak wspomniano powyżej, mogą one jednak rozpocząć przedkładanie tych planów już w połowie 2023 r., ponieważ plany te należy przedłożyć zgodnie z krajowymi planami w dziedzinie energii i klimatu na podstawie rozporządzenia w sprawie zarządzania unią energetyczną i działaniami w dziedzinie klimatu.

W okresie od dnia 30 czerwca do dnia 31 grudnia 2024 r. Komisja musi ocenić plany na potrzeby Funduszu i wreszcie musi przyjąć akty delegowane w celu ich zatwierdzenia. Wiąże się to z ogromnymi nakładami pracy, zważywszy że planuje się stosowanie tego samego systemu co w przypadku Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności/planów odbudowy i zwiększania odporności.

Od początku 2025 r. Komisja rozpocznie podpisywanie indywidualnych umów z państwami członkowskimi dotyczących wykorzystania Funduszu – będą one określały zobowiązania finansowe dotyczące wykorzystania środków pieniężnych przez państwa członkowskie w ramach Funduszu.

Od połowy 2025 r. państwa członkowskie mogą rozpocząć składanie wniosków o płatność w ramach Funduszu. Dwa razy w ciągu roku państwa członkowskie mogą złożyć wniosek o płatność w ramach Funduszu. Płatności będą dokonywane na podstawie oceny osiągnięcia celów pośrednich i wartości docelowych.

2.2.2. Informacje dotyczące zidentyfikowanego ryzyka i systemów kontroli wewnętrznej ustanowionych w celu jego ograniczenia

Ryzyko odnosi się do pomiaru efektywności (nieosiągnięcie wstępnie określonych wartości docelowych/celów pośrednich) lub poważnych nieprawidłowości.

W celu ograniczenia tych rodzajów ryzyka wprowadzone zostaną następujące środki:

– szczegółowy proces oceny przed wypłatą środków na osiągnięcie celów pośrednich/wartości docelowych przez państwa członkowskie będące beneficjentami;

– aktywacja zawieszenia, odzyskanie środków finansowych, rozwiązanie umów w przypadku nieosiągnięcia celów pośrednich/wartości docelowych przez państwa członkowskie będące beneficjentami lub w przypadku poważnych nieprawidłowości bądź naruszeń zobowiązań wynikających z umów z państwami członkowskimi.

Fundusz będzie realizowany w ramach zarządzania bezpośredniego przez Komisję zgodnie z rozporządzeniem finansowym.

2.2.3. Oszacowanie i uzasadnienie efektywności kosztowej kontroli (relacja kosztów kontroli do wartości zarządzanych funduszy powiązanych) oraz ocena prawdopodobnego ryzyka błędu (przy płatności i przy zamykaniu)

Alokacja finansowa będzie przekazywana państwom członkowskim w formie finansowania niepowiązanego z kosztami.

2.3. Środki zapobiegania nadużyciom finansowym i nieprawidłowościom

Określić istniejące lub przewidywane środki zapobiegania i ochrony, np. ze strategii zwalczania nadużyć finansowych.

W rozporządzeniu zawarto niezbędne przepisy w celu zapewnienia zgodności wdrażania Funduszu z ochroną interesów finansowych Unii.

Na szczeblach zarządzania stosowane będą właściwe procedury kontroli wewnętrznej, które będą zapewniać wystarczającą pewność co do osiągnięcia następujących celów: skuteczność, wydajność i oszczędność w odniesieniu do operacji; wiarygodność sprawozdawczości; ochrona aktywów i informacji; odpowiednie zarządzanie ryzykiem związanym z legalnością i prawidłowością operacji leżących u podstaw rozliczeń, a także zapobieganie nadużyciom finansowym, korupcji, konfliktom interesów, nieprawidłowościom i podwójnemu finansowaniu z Funduszu i innych unijnych programów oraz ich wykrywanie i korygowanie.

3. SZACUNKOWY WPŁYW FINANSOWY WNIOSKU/INICJATYWY

3.1. Działy wieloletnich ram finansowych i linie budżetowe po stronie wydatków, na które wniosek/inicjatywa ma wpływ

Proponowane nowe linie budżetowe

Według działów wieloletnich ram finansowych i linii budżetowych

Dział wieloletnich ram finansowych	Linia budżetowa	Rodzaj środków	Wkład			
	Numer	Zróżn. / niezróżn.	państw EFTA	krajów kandydujących	państw trzecich	w rozumieniu art. 21 ust. 2 lit. b) rozporządzenia finansowego
3	09 01 04 01 – wydatki na wsparcie Społecznego Funduszu Klimatycznego	Niezróżn.	NIE	NIE	NIE	NIE
3	09 05 01 – Społeczny Fundusz Klimatyczny – wydatki operacyjne	Zróżn.	NIE	NIE	NIE	NIE

3.2. Szacunkowy wpływ finansowy wniosku na środki

3.2.1. Podsumowanie szacunkowego wpływu na środki operacyjne

☐ Wniosek/inicjatywa nie wiąże się z koniecznością wykorzystania środków operacyjnych

☒ Wniosek/inicjatywa wiąże się z koniecznością wykorzystania środków operacyjnych, jak określono poniżej:

Dział wieloletnich ram finansowych	3	ZASOBY NATURALNE I ŚRODOWISKO

w mln EUR (do trzech miejsc po przecinku)

			2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	OGÓŁEM
Środki operacyjne											
09 05 01	Środki na zobowiązania	-1	2 495,000	10 695,000	10 495,000	10 145,000	9 945,000	9 745,000	9 495,000	9 145,000	**72 160,000**
	Środki na płatności	-2	2 495,000	10 695,000	10 495,000	10 145,000	9 945,000	9 745,000	9 495,000	9 145,000	**72 160,000**
Środki administracyjne finansowane ze środków przydzielonych na określone programy											
09 01 04 01		-3	5,000	5,000	5,000	5,000	5,000	5,000	5,000	5,000	**40,000**
OGÓŁEM środki przydzielone na program	**Środki na zobowiązania**	**= 1 + 3**	**2 500,000**	**10 700,000**	**10 500,000**	**10 150,000**	**9 950,000**	**9 750,000**	**9 500,000**	**9 150,000**	**72 200,000**
	Środki na płatności	**= 2 + 3**	**2 500,000**	**10 700,000**	**10 500,000**	**10 150,000**	**9 950,000**	**9 750,000**	**9 500,000**	**9 150,000**	**72 200,000**

Dział wieloletnich ram finansowych	**7**	„Wydatki administracyjne”

Niniejszą część uzupełnia się przy użyciu „danych budżetowych o charakterze administracyjnym”, które należy najpierw wprowadzić do załącznika do oceny skutków finansowych regulacji (załącznika V do zasad wewnętrznych), przesyłanego do DECIDE w celu konsultacji między służbami.

w mln EUR (do trzech miejsc po przecinku)

		2022	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**	**2031**	**2032**	**OGÓŁEM**
Zasoby ludzkie		1,824	8,664	8,664	8,664	8,664	8,664	8,664	8,664	8,664	8,664	8,664	**88,464**
Pozostałe wydatki administracyjne		-	-	0,059	0,016	-	-	-	-	-	-	-	**0,075**
OGÓŁEM środki na DZIAŁ 7 wieloletnich ram finansowych	(Środki na zobowiązania ogółem = środki na płatności ogółem)	1,824	8,664	8,723	8,680	8,664	8,664	8,664	8,664	8,664	8,664	8,664	**88,539**

w mln EUR (do trzech miejsc po przecinku)

		2022	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**	**2031**	**2032**	**OGÓŁEM**
OGÓŁEM środki z wszystkich DZIAŁÓW wieloletnich ram finansowych	Środki na zobowiązania	1,824	8,664	8,723	2 508,680	10 708,664	10 508,664	10 158,664	9 958,664	9 758,664	9 508,664	9 158,664	**72 288,539**
	Środki na płatności	1,824	8,664	8,723	2 508,680	10 708,664	10 508,664	10 158,664	9 958,664	9 758,664	9 508,664	9 158,664	**72 288,539**

3.2.2. Podsumowanie szacunkowego wpływu na środki administracyjne

☐ Wniosek/inicjatywa nie wiąże się z koniecznością wykorzystania środków administracyjnych

☒ Wniosek/inicjatywa wiąże się z koniecznością wykorzystania środków administracyjnych, jak określono poniżej:

w mln EUR (do trzech miejsc po przecinku)

	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	OGÓŁEM
DZIAŁ 7 wieloletnich ram finansowych												
Zasoby ludzkie	1,824	8,664	8,664	8,664	8,664	8,664	8,664	8,664	8,664	8,664	8,664	88,464
Pozostałe wydatki administracyjne	-	-	0,059	0,016	-	-	-	-	-	-	-	**0,075**
Suma cząstkowa DZIAŁU 7 wieloletnich ram finansowych	**1,824**	**8,664**	**8,723**	**8,680**	**8,664**	**8,664**	**8,664**	**8,664**	**8,664**	**8,664**	**8,664**	**88,539**

Poza DZIAŁEM 7[67] wieloletnich ram finansowych												
Zasoby ludzkie												
Pozostałe wydatki o charakterze administracyjnym	-	-	-	5,000	5,000	5,000	5,000	5,000	5,000	5,000	5,000	**40,000**
Suma cząstkowa poza DZIAŁEM 7 wieloletnich ram finansowych	-	-	-	5,000	5,000	5,000	5,000	5,000	5,000	5,000	5,000	**40,000**

OGÓŁEM	**1,824**	**8,664**	**8,723**	**13,680**	**13,664**	**13,664**	**13,664**	**13,664**	**13,664**	**13,664**	**13,664**	**128,539**

Potrzeby w zakresie środków na zasoby ludzkie i inne wydatki o charakterze administracyjnym zostaną pokryte z zasobów dyrekcji generalnej już przydzielonych na zarządzanie tym działaniem lub przesuniętych w ramach dyrekcji generalnej, uzupełnionych w razie potrzeby wszelkimi dodatkowymi zasobami, które mogą zostać przydzielone zarządzającej dyrekcji generalnej w ramach procedury rocznego przydziału środków oraz w świetle istniejących ograniczeń budżetowych.

[67] Wsparcie techniczne lub administracyjne oraz wydatki na wsparcie realizacji programów lub działań UE (dawne linie „BA"), pośrednie badania naukowe, bezpośrednie badania naukowe.

3.2.2.1. Szacowane zapotrzebowanie na zasoby ludzkie

☐ Wniosek/inicjatywa nie wiąże się z koniecznością wykorzystania zasobów ludzkich.

☒ Wniosek/inicjatywa wiąże się z koniecznością wykorzystania zasobów ludzkich, jak określono poniżej:

Wartości szacunkowe należy wyrazić w ekwiwalentach pełnego czasu pracy

	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032
Stanowiska przewidziane w planie zatrudnienia (stanowiska urzędników i pracowników zatrudnionych na czas określony)											
20 01 02 01 (w centrali i w biurach przedstawicielstw Komisji)	12	57	57	57	57	57	57	57	57	57	57
20 01 02 03 (w delegaturach)											
01 01 01 01 (pośrednie badania naukowe)											
01 01 01 11 (bezpośrednie badania naukowe)											
Inna linia budżetowa (określić)											
Personel zewnętrzny (w ekwiwalentach pełnego czasu pracy: EPC)[1]											
20 02 01 (CA, SNE, INT z globalnej koperty finansowej)											
20 02 03 (CA, LA, SNE, INT i JPD w delegaturach)											
XX 01 xx yy zz - w centrali											
XX 01 xx yy zz - w delegaturach											
01 01 01 02 (CA, SNE, INT – pośrednie badania naukowe)											
01 01 01 12 (CA, INT, SNE – bezpośrednie badania naukowe)											
Inna linia budżetowa (określić)											
OGÓŁEM	12	57	57	57	57	57	57	57	57	57	57

Potrzeby w zakresie zasobów ludzkich zostaną pokryte z zasobów dyrekcji generalnej już przydzielonych na zarządzanie tym działaniem lub przesuniętych w ramach dyrekcji generalnej, uzupełnionych w razie potrzeby wszelkimi dodatkowymi zasobami, które mogą zostać przydzielone zarządzającej dyrekcji generalnej w ramach procedury rocznego przydziału środków oraz w świetle istniejących ograniczeń budżetowych.

Opis zadań do wykonania:

Urzędnicy i pracownicy zatrudnieni na czas określony	• projektowanie, sporządzanie projektów prawnych, konsultacje, koordynacja ze służbami Komisji; • ocena projektów i ostatecznych wersji krajowych planów działania dotyczących klimatu i kwestii społecznych, w synergii z innymi procesami (lata 2023–2024); • przygotowanie i zarządzanie umowami o udzielenie dotacji oraz powiązanymi operacjami finansowymi; • nadzór nad wdrażaniem Funduszu i jego monitorowanie (od 2025 r.); • Procedury budżetowe i procedury monitorowania z udziałem DG BUDG (od 2025 r.).
Personel zewnętrzny	

3.2.3. Zgodność z obowiązującymi wieloletnimi ramami finansowymi

Wniosek/inicjatywa:

☐ może zostać w pełni sfinansowany(a) przez przegrupowanie środków w ramach odpowiedniego działu wieloletnich ram finansowych (WRF).

☐ wymaga zastosowania nieprzydzielonego marginesu środków w ramach odpowiedniego działu WRF lub zastosowania specjalnych instrumentów zdefiniowanych w rozporządzeniu w sprawie WRF.

☒ wymaga rewizji WRF.

Fundusz będzie finansowany w ramach działu 3 wieloletnich ram finansowych „Zasoby naturalne i środowisko", a w rocznej nomenklaturze budżetowej jako część grupy polityk 9 „Polityka w zakresie środowiska i klimatu".

Wielkość Społecznego Funduszu Klimatycznego powinna zasadniczo odpowiadać 25 % spodziewanych dochodów z tytułu włączenia transportu drogowego i budynków do zakresu stosowania dyrektywy 2003/87/WE.

Kwota równoważna wspomnianemu powyżej udziałowi będzie dostępna w ramach wieloletnich ram finansowych w celu wsparcia Funduszu. W tym celu Komisja wystąpi wkrótce z wnioskiem o przeprowadzenie ukierunkowanego przeglądu wieloletnich ram finansowych w celu podniesienia pułapu środków na zobowiązania w dziale 3 „Zasoby naturalne i środowisko" o kwotę 2 176 mln EUR w 2025 r., 9 132 mln EUR w 2026 r. i 8 786 mln EUR w 2027 r. w cenach z 2018 r. Ponieważ proponowane podniesienie pułapu środków na zobowiązania spowoduje równoważny wzrost potrzeb w zakresie płatności, Komisja proponuje zatem zmianę pułapu płatności na lata 2025, 2026 i 2027 o te same kwoty.

3.2.4. Udział osób trzecich w finansowaniu

Wniosek/inicjatywa:

☐ nie przewiduje współfinansowania ze strony osób trzecich

☒ przewiduje współfinansowanie ze strony osób trzecich szacowane zgodnie z poniższymi szacunkami:

środki w mln EUR (do trzech miejsc po przecinku)

	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032
Określić organ współfinansujący	*p.m.*	*p.m.*	*p.m.*	*p.m.*	*p.m.*	*p.m.*	*p.m.*	*p.m.*	*p.m.*	*p.m.*	*p.m.*
OGÓŁEM środki objęte współfinansowaniem	*p.m.*	*p.m.*	*p.m.*	*p.m.*	*p.m.*	*p.m.*	*p.m.*	*p.m.*	*p.m.*	*p.m.*	*p.m.*

3.3. Szacunkowy wpływ na dochody

☒ Wniosek/inicjatywa nie ma wpływu finansowego na dochody

☐ Wniosek/inicjatywa ma wpływ finansowy określony poniżej:

☐ wpływ na zasoby własne

☐ wpływ na dochody inne

Wskazać, czy dochody są przypisane do linii budżetowej po stronie wydatków☐

w mln EUR (do trzech miejsc po przecinku)

Linia budżetowa po stronie dochodów	Środki zapisane w budżecie na bieżący rok budżetowy	Wpływ wniosku/inicjatywy[68]										
		2022	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**	**2031**	**2032**
Artykuł …												

W przypadku wpływu na dochody przeznaczone na określony cel należy wskazać linie budżetowe po stronie wydatków, które ten wpływ obejmie.

[…]

Pozostałe uwagi (np. metoda/wzór użyte do obliczenia wpływu na dochody albo inne informacje).[…]

[…]

[68] W przypadku tradycyjnych zasobów własnych (opłaty celne, opłaty wyrównawcze od cukru) należy wskazać kwoty netto, tzn. kwoty brutto po odliczeniu 20 % na poczet kosztów poboru.